Ч. 227 (14.80). Львів, пятниця 15. жовтня 1937 Oplata pocztowa uiszczona gotówką Рік LVIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
„ Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно . . . . . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

Карають за український національний прапор.

Пишуть нам з Брідщини:

Дня 10. червня ц. р. відбувся луговий фестин у Гаях Дітковецьких, пов. Броди. По середині власного лугового майдану, де відбувався фестин, як завжди у нас водиться, вивішено український національний прапор. На донесення поліції в цій справі переслухано у старостві в Бродах б. посла п. Олександра Вислоцького, як голову Т-ва „Луг" у місці і там заявив йому референт, що це каригідне. Дня 12. X. ц. р. доручено п. Вислоцькому карне оречення староства в Бродах за підписом заступника старости п. Гебановського, з дати 10. X. 1937. К. 563/37 такого змісту: Obwinionego (п. Висл.) o to, że w czasie festynu w dniu 10. VI. 1937 wywiesił narodową chorągew o barwach ukraińskich, przez co dopuścił się wykroczenia z art. 1. § dekretu poz. z 2. X. 1935. Dz. U. R. P. Nr. 92, poz. 455, co zostało udowodnione przyznaniem się, zasądzam na grzywnę 30 zł., albo w razie nieściągalności na 5 dni aresztu.

Чому валенсійський уряд переноситься до Барсельони?

Британські офіційні кола довідуються, що валенсійський уряд остаточно рішив перенестися у найближчому часі до Барсельони, щоб скріпити звязки з Катальонією, обєднуючи сили еспанського людового фронту для дальшої боротьби з військами ген. Франко.

ПЕРЕД ЗБРОЙНИМ КОНФЛІКТОМ МІЖ ВАЛЕНСІЄЮ ТА БАРСЕЛЬОНОЮ.

Сепаратистичні союзи катальонської молоді оголосили відозву, в якій висловлюють готовість збройно боронити свободу Катальонії перед кожним, хто намагатиметься підчинити край під владу червоного еспанського уряду.

ДЕМЕНТІ НАЦІОНАЛЬНОГО УРЯДУ.

З Льондону розійшлася вістка, що брат ген. Франка Микола заявив з Риму, що еспанському національному урядові більше залежить на визнанні воюючою стороною, що далоб йому змогу легально засоблюватись у зброю, ніж на німецько-італійській помочі в людях, тому він погодиться на евакуацію добровольців з обох сторін, якщо зате йому дозволять закуповувати зброю.

У Саляманці заперечують цю поголоску: Микола Франко перебуває тепер у Саляманці і взагалі не виїздив з Еспанії.

ЗБОМБАРДУВАЛИ МАДРИД І БАРСЕЛЬОНУ.

Між год. 20.30 і 21.30 національна артилерія знову обстрілювала Мадрид — деякі дільниці вперше. Стрільна важкого калібру впали на деякі будинки, м. ін. міністерства закордонних справ. Матеріяльні втрати дуже великі, скількість людських жертв ще невідома.

Національні літаки збомбардували Барсельону коло години 19.50. Кілька осіб ранено, військових обєктів не ушкоджено

В АСТУРІЇ.

Національне командування подає, що його війська проломили ворожу лінію на південному відтинку астурійського фронту та здобули Сієрру Мігез. На південному відтинку національні війська перейшли ріку Більона та здобули 8 сіл і 2 стратегічно важні гори. Становища національних військ зблизились на 2 кільометри до Пена Ґранде, червоні відступають.

НА ІНШИХ ФРОНТАХ.

Як подає національне командування, на мадридському фронті, на відтинку Кеста де ля Реіна наступ червоних заломився. На відтинку Орна-Медіена-Філлеро у Фуентес червоні атакували національні становища, уживаючи 50 повзів, з яких 15 знищила національна артилерія; наступ відбито.

Валенсійське міністерство національної оборони повідомляє, що його війська трохи пішли вперед на відтинках Харама і Кеста деля Реіна середущого фронту. Національні війська відкинули червоних зі здобутих передучора становищ на андалюзійському шляху. Національна піхота з підтримкою летунства заняла Сан Мартін де Бада і гори Сієрра Космендор.

Боєві ґази.

Китайці поширюють вістку, немовби японські війська уживали трійливих ґазів. Японська амбасада рішуче заперечує це.

ХОТЯТЬ МИРУ.

„Комітет збереження миру" в Пекіні та у Тяньцзіні телеграфічно домагається від нанкінського уряду „в імені 50 мільйонів північних китайців", щоби негайно припинили військові операції проти Японії, бо мир між Японією та Китаєм — це життєва необхідність.

КИТАЙСЬКИЙ НАЛЕТ.

З Нанкіну повідомляють, що китайські літаки перший раз виконали налет на північно-східні побережжя, бомбардуючи кольони тягарових самоходів і муніційні склади у пристані Таку.

ПРОТИЯПОНСЬКИЙ БОЙКОТ.

Конгрес американської конфедерації праці в Денвері (стейт Кольорадо) ухвалив бойкот японських товарів.

Німеччина заґарантувала ненарушність Бельґії.

Німецький міністер закорд. справ і бельґійський посол у Берліні обмінялись нині нотами такого змісту:

Німеччина принимає до відома, що бельґійський уряд вестиме свою закордонну політику незалежно, що всіми силами боронитиме своєї території проти всякого нападу та що не дозволить ніякій посторонній армії на перемарш через Бельґію. Тому Німеччина ніколи не нарушить цілости Бельґії за винятком війни, в якій Бельґія воювала би з Німеччиною. Якщо хтось напав би на Бельґію, Німеччина поможе їй боронитися.

Бельґійський уряд заявив у своїй ноті, що приймає німецьку заяву з вдоволенням і дякує за неї.

Голяндія збро́їться.

Як подає „Утрехтне Дагблад", голяндський уряд замовив у амстердамській фабриці літаків Фокера кількадесять літаків наздогінних, мисливських та повітряних кружляків.

Урядові розпорядки та волинська дійсність.

Луцьк, 12. жовтня 1937.

Українське населення північно-західних земель, що живе у специфічних умовинах, хапається надією, як за останню дошку рятунку, за кожний розпорядок центральної влади, що обіцює йому швидку й справедливу полагоду його законних просьб і домагань. Таке реаґування українців цих земель на найменші, обіцяні згори полегші, це спадщина передвоєнної психіки російської займанщини: узалежнювати себе від влади та й „виторговувати" від неї, що вдасться.

Тому-то пригадка премієра Складковського повітовим старостам точно виконувати розпорядки з серпня й жовтня 1926. р. про належне трактування прохачів та полагоджування їхніх справ, знову „окрилила" українців надією на „ліпші часи". Особливо т. 4. цієї пригадки:

„Інтересантів треба трактувати безумовно справедливо й без якихнебудь вийнятків у звязку з їх походженням (очевидно, національним), віроісповіданням чи суспільним становищем."

Отже від нині українців північно-західних земель треба би трактувати так само, як громадян інших національностей, та їхні потреби треба би полагоджувати справедливо. А таких потреб, задоволення яких заґарантоване конституцією та іншими законами, українці мають дуже багато: шкіл, культурно-освітніх, господарських і інших орґанізацій, землі, зборів, зїздів, зібрань, клюбів, театру, вживання української мови і т. д.

Чи згаданого обіжника досить, щоб просьби українців стрічались у волинських державних і самоуправних установах зі справедливим та обєктивним підходом?

Вже самий факт, що виявилась потреба нагадати про попередні анальоґічні розпорядки центральної влади, свідчить про те, що місцева адміністрація ці розпорядки забувала. Деж ґарантія, що й цей останній розпорядок не буде забутий?

Автор цих рядків чув від старих польських правників, що польські урядовці ще не встигли виробити в собі того почуття права, що таке прикметне для старих західних держав. Це головна причина, що закони й розпорядки треба пригадувати, або, що їх довільно інтерпретують, в залежності від своїх поглядів, політичного світогляду та національних симпатій.

На нашу думку, окреслення „справедлива полагода" неточне. Справедливість — поняття дуже релятивне. На кожному кроці чуємо, що саме конституція й інші закони несправедливо забезпечують українцям ті чи інші права, і нижчі функціонарі стараються цю „несправедливість" поправити.

Очевидно, подібне явище є явищем загальнолюдським, і тому власне зверхня влада в державах поняття „справедливість" одягає в конкретні форми законів та наказує урядовому апаратові точно їх виконувати, залишаючи право інтерпретації своїм вищим орґанам.

. . . .

Існують закони про товариства, збори, зібрання, імпрези, кооперацію і т. д. Українці,

простудіювавши конституцію й дотичні закони, хочуть скористати зі свого права: влаштувати з'їзд, зібрання чи імпрезу, закласти те чи інше товариство, урухомити кооперативу чи зробити щось інше. Зголошуються до староства. Почекальня є, лавки теж, возьний мельдує, староста приймає, ввічливо розмовляє, канцелярія приймає статут чи якесь подання. А за якийсь час — товариство не зареєстроване, подання полагоджене відмовно — з огляду на публичну безпеку чи без подачі причин.

Припускаємо, що пп. старости в деяких випадках уважалиб навіть справедливою річчю прихильно полагодити українську справу. Але чи це залежить виключно від них?

Ця медаля має і другу сторону. Маємо теж такі випадки: староство полагоджує українську справу прихильно, а нижчі функціонарі на місцях роблять інакше.

Тому нам здається, що для дійсно справедливого полагодження справ українців північно-західних земель потрібне щось більше: по-перше, подібна пригадка з категоричним наказом виконувати закони й приписи, не зменшуючи прав громадянам без ріжниці національности, віроісповідання і т. д; по-друге, пригадка не лише старостам, а цілому адміністративному апаратові зверху донизу; і по-третє, апаратам усіх міністерств, а не тільки одного міністерства внутрішніх справ.

Треба заторкнути ще одну сторону цієї справи — впливи на функціонарів державного апарату на місцях так званої громадської опінії.

Автор цих рядків мав такий випадок. Один старостинський референт пояснював йому, що він мусів зробити те, що зробив, бо цього вимагає польське громадянство. Не без впливу залишається й вплив тої польської народової преси, що періодично веде зміцнені атаки на українців і все українське.

Очевидно, сугестія, пресове залякування ріжними шкодами для держави й польського народу, викликують у виконавцях законів і приписів вагання між буквою цих законів та особистим почуттям польського патріота, і в результаті — справи полагоджувані — негативно.

Волинські українці згадане явище так добре підмітили, що в часі зміцненої пресової атаки проти українського народу навіть не важаться заглядати до урядів у справах, що зв'язані з нашими національними культурно-освітніми, господарськими, релігійними й тим подібними загальними потребами.

Певно можна сказати, що атаки шовіністичної преси на українство в роді краківського „Курерка", не дозволяють, щоб у нижчих державних і самоуправних урядовців виробилось те почуття права й порядку, про яке говорять польські старі правники. На жаль, нема досі способу на ту шовіністичну пресу, що підбурює одну частину населення проти другої і вибиває з рейок права й букви приписів виконавчий апарат.

І саме в найбільшій мірі це відбивається на наших етнографічних північно-західних землях, де питання польсько-українських взаємин стоїть так гостро й де ввесь польський елемент є мабуть найбільше з усіх інших частин держави — розполітикований.

Через те й українські маси північно-західних земель переживають таке саме внутрішнє роздвоєння: хапаються надією на ліпше завтра за кожний новий розпорядок та з місця попадають у протилежне почуття зневіри. І чи не краще булоб і сподіватися менше і не розчаровуватися?

В. О.

Справа Офісу Нансена

перед Лігою Націй.

(ВІД ВЛАСНОГО КОРЕСПОНДЕНТА.)

Женева, 8. жовтня 1937.

Офіс Нансена для охорони еміґрантів є органом Ліґи Націй і справу його поставлено на денний порядок цієї сесії. Свою діяльність у її дотеперішній формі має Офіс закінчити з кінцем найблизшого року. В якій формі відбуватиметься опіка над еміґрантами, покищо невідомо. Нема навіть більш чи менш докладно означених проєктів організації цієї опіки, хоч необхідність її властиво не викликає ніякого сумніву. Але й на те, щоб закінчити свою дотеперішню акцію, потребує Офіс додаткового признання 104.000 шв. франків, без чого він мусів би негайно припинити свою діяльність, бо його грошеві засоби зовсім вичерпані.

Щоб зрозуміти, що це значить, треба собі пригадати, що від Офісу Нансена залежить правне, а в багатьох випадках також і матеріяльне істнування соток тисяч еміґрантів, головно з колишньої Росії, а також із Туреччини та Німеччини. Між ними перебувають і десятки тисяч українських еміґрантів, розсіяних не лише по всій Европі, а й по цілому світі. У звязку зі зростом господарської і політичної кризи становище власників нансенівських пашпортів взагалі, українців зокрема, значно погіршилося. З огляду на те, що кожна держава бороняться проти в'їзду нових еміґрантів, утратили „нансенівці" фактично можливість виїхати поза межі тої держави, в якій перебувають, — а скупчилась їх головна маса у Франції, де донедавна були ще найбільші вигляди знайти роботу.

Від 1933. р. зайшли деякі зміни в урядуванні Офісу, головно дотично поділу допомог; до провідних органів його допущено представників самої еміґрації; допомоги видавались не лише поодиноким особам, як раніше, а й окремим еміґраційним установам, організаціям, товариствам, підприємствам і т. і. Як представники еміґрації ввійшли до Офісу майже виключно москвини. Намагання представників української зорганізованої еміґрації ввійти до управи не мали успіху. Не пощастило також перевести засаду поділу допомог відповідно до чисельности цілої еміґрації з колишньої Росії та її зорганізованої української частини. Але українці спромоглися всеж, зокрема завдяки енергії їх постійного представника в Женеві, дістати досить поважні допомоги (деякі з них є довгоречинцевими позичками) для ріжних установ та організацій українських еміґрантів у ріжних державах. Між ними треба зазначити 6000 шв. фр. на викупно ґрунту української станиці в Каліші, 3.000 шв. фр. для Товариства опіки над дітьми українських еміґрантів у Варшаві, з чого 2.000 пішло на дитячу захоронку в Перемишлі, 3.000 шв. фр. для Клюбу українських еміґрантів у Польщі, приблизно 4.000 шв. фр. для українських утікачів у Румунії, 2.000 шв. фр. на хор Котка, 2.000 шв. фр. на Інститут позаочного навчання в Подєбра-

БОГДАР ЖАРСЬКИЙ

Циганські мандри.

(Докінчення).

КВІТКИ НА СЦЕНІ І „КВІТКИ" НА САЛІ.

Казав хтось, що в нас у Галичині мало цікавого. Але ви цьому не вірте. У нас не тільки багато цікавого, але знайдете і чимало екзотичного.

Наприклад мріє який бідний урядовець ціле своє життя про Париж. Вимовляє це словечко із якоюсь дивною пошаною, співно протягаючи голосівки. Залізе бідолаха до якогось Ріца чи іншого Кафе де ля Пе, обложиться всякими Пті Журналями, поставить перед себе шклянку „чорної" і мріє. Може ввижається йому Бодлер в оригіналі, чи сам він із запашною папіроскою серед столиків паризького кабарету, часом витягне серветку та олівець і шкварне ліричнонастроєву віршу, коротко — помріє. А ночами сняться йому всі герої „Нагод і пригод" і бідний раб Музи зідхає протяжно.

— Ех, Париж!

Одною з найдивніших прикмет Парижа, що врештою найбільше зворушує нашого брата є те, що в кінах серед сеансів вільно затягнутись папіроскою. І був би навіки мріяв такий бідний „літератор" про паризькі насолоди, якби випадково не забрив до якоїсь Тисьмениці чи іншого Товмача.

Товмач і Тисьмениця на перший погляд нічим не нагадують Парижа. Але це тільки так звана оптична омана. Бо коли на салі зачинають лунати розірвечені тони арґентиського танга — підіймаються до стелі селединово-ніжні клуби диму. Пені, панове, ученики — все позастромлювало в уста папіроски і — „робить" Париж.

Говориться у нас про брак зацікавлення театром серед громадянства. Та як часто це неправда. Бо треба було бачити з яким ентузіязмом та з якою енергією товкли товмацькі громадяни до дверей салі. І треба було бачити які щасливі в них були міни, коли замкнені на сім ключів двері розвалились і — вони гураганом увірвалися на салю. Ні, за слабе перо, щоб такий гураган могло описати!

На сцені йде „Синя квітка". У клубах тютюневого диму (Париж!), серед звуків арґентинського танґа та мексиканської (ех, екзотика!) поведінки публики йде сентиментальний діялог:

„Як ішов — лишив дівчині
синю чічку.
І пішов — пропав до нині,
камінь в річку..."

Це останнє дає притоку нашим темпераментним землякам наслідувати Італію. Відомо, що горячекровні мешканці апенінського чобота живо реагують на кожню фразу зі сцени. Таксамо товмацька публика ентузіязмується річкою та чічкою. Ентузіязм росте, ширшає, (бо саме під напором інших аматорів театру подались другі двері) і переходить в автентичне атлянтійське торнадо. Атлантика, ані Торнада я не бачив, але ця ширина та розмах, які я бачив серед глядачів на „Синій квітці", заступають італійську екзотику.

Одною з давніх, але приємних людських навичок є позіхати. Прошу уявити собі, як це розкішно позіхати на цілу губу та на цілу салю серед дії на сцені. Хоч артистів це трохи денервує, але якже це бавить публику! Думаю, що дирекції наших театрів повинні абсолютно заанґажувати до своїх труп бодай по двох рутинованих позіхачів на салі, щоб зміцнювати настрій.

НЕХАЙ ЖИВЕ КАРІОКА!

Афіші, афіші, афіші!
Зелені, червоні, жовті, білі.
„Ревія"!

Містечком від ранку до вечора гомін іде. Тремтять посинілі листки придорожних дерев, розсуваються оливяні котари вересневих хмар і бризкає довкола теплий струм розсміяного сонця. Аж дивно, як нагло природа зміняється.

Захляпаний, розмоклий і темний осінній день зміняється, немов під доторком чудодійної палочки, на розсміяне, тепле полудне. Може це під впливом барвистих афіш, що друться на ціле горло:

„Нехай живе каріока!"

В гардеробі відбувається цікава імпреза. Нарокував самоохотник і приїхав пан ґенерал — дир. Стадник, і почав муштрувати на всі боки.

Новик має неабияку „трему". Не диво — щойно зголосився, а тут уже й партитура, текст, ролі, проба, балет, ех, у голові може від того всього закрутитися!

Ноги, руки, що з ними зробити? Якось неворотно почувавшися на сцені, трудновато виходять слова ролі, пісня зривається та вривається... вкінці якось усі перешкоди поборені й коли ввечір лунає третій дзвінок, дебютант сміло виходить на сцену вдає високоповажного директора похоронного заведення.

Цікаво, що смерть на сцені настроює глядачів зовсім „на весело". Падуть дотепи! заввзи, сміх мішається із гомінкими вигуками, а вже найбільшу веселість викликує жінка, що приладжує роги свому чоловікові. З чужого нещастя легко сміятись.

Скрипач, низький і симпатичний професор, виводить високі, тремкі тони, глухо гуде диску-

дах, 3.500 шв. фр. на купівлю хутора для українських емігрантів у Франції і т. і.

Що значить Офіс Нансена не лише для самих емігрантів, видно з сумних прикладів так зв. „бездержавних" осіб, якими Офіс не опікується і число яких значно більше, ніж це назагал відомо. Але велике значіння має цей Офіс і для самих держав, що дають захист емігрантам. З цього погляду дуже зрозуміле занепокоєння та обурення членів Ліґи Націй, коли 6-та комісія, якій доручили полагодити справу додаткового кредиту для Офісу Нансена, стрінула рішучий спротив совітського делегата Бориса Штайна. Засідання цієї комісії, що викликало зацікавлення і серед публики, мало справді характер комічний для Ліґи Націй, але трагічний для емігрантів. Норвеський делегат, соціяліст Кот, благав Штайна згодитись на кредити в імя соціялістичної солідарности і людяности; англійський делегат Кренборн гримав досить грізно на впертого большевика: представник Швайцарії Мотта висловлював своє моральне обурення в кількох палких промовах; не щадили красномовства й інші, але на делегата Москви, що дістав цілком недвозначні доручення свого уряду, це не робило найменшого вражіння. При голосуванні 27 членів комісії висловилися за признанням додаткового кредиту, але він сам один проти і це вистачило, щоб зробити признання неможливим, бо рішення фінансових справ вимагає одноголосности. Справу перенесено на повні збори Ліґи. Орган Ліґи Націй „Журналь де Женев" висловлює такі думки з приводу справи Офіса Нансена: „Своїм єдиним голосом диктаторська Москва завдає Ліґі Націй моральну поразку тим тяжчу, що вона потребує успіху перед громадською думкою, що робиться скептична і недовірлива... Москва противиться, щоб емігранти зі старої Росії дістали якусь запомогу та пхає їх у злидні. Вона сподівається, що голод примусить їх здатися. Москва потребує шпигунів і зрадників для злочинів, прикладом яких є недавнє схоплення генерала Міллера в Парижі... Чи Ліґа Націй дозволить філіям ГПУ вільно працювати в Европі і чи не буде вона в цім випадку спільницею в цих злочинах?"

Справу Офісу Нансена, якої не спромоглася розвязати 6-та комісія, будуть рішати повні збори Ліґи, що в Женеві уважають верхом скандалу, бо дрібні фінансові справи на загальні збори звичайно не приходять. Тут урятував справу емігрантів делегат Франції, Ґрумбах, запропонувавши формулу переходу, що примусила совітську делеґацію стягнути своє „вето". Таким чином Офіс Нансена дістав додатковий кредит, необхідний йому до того, щоб довести до кінця найближчого року свою акцію. А Ліґа Націй має перед собою ще рік, щоб знайти інші засоби рятувати емігрантів. В останній дискусії був замітний протест льорда Кренборна, який висловив свій жаль з приводу того, що припис одноголосности примушує Ліґу Націй улягати диктаторській і нічим немотивованій совітській забороні. Швайцарська преса висловлює побоювання, що совітська делеґація буде уживати цього засобу і в поважніших справах.

Кінцеві наради зборів Ліґи відбулися в поспіху і навіть неладі, бо деякі делеґати мали вже замовлені місця в поїздах і боялися кожної проволоки. Тому для резолюції в китайсько-японськім конфлікті довелося чекати на проголошення промови Рузвельта в Шікаґо, тому й остаточні резолюції в головніших справах випали досить невиразно.

М. Данько.

...чий саксофон, шумить гармонія, а джезист доказує чудес не тільки як музика, але як акробат.

Каріоки такт по світі
розворушить вас усіх —

Публика зворушена до сліз. Каріока захоплює. Неначе хуртовина перевалюється задимленою салею нота акордів.

Старий білетер зісунув свої пощерблені окуляри на сам кінець свого почервонілого від зворушення носа і пристукуючи ногою, хитається на всі боки. Пані та панове в чорних смокінґах теж крутими вихлясами нищать і так не сильні крісла, навіть Жолінка, один із тузів трупи (кучерява собачка) теж висунула свою мордочку зза котари та задзявкала.

•

По двох днях мандрівки здається вам, що ви вже Бог зна як довго мандруєте за театром. Стоять уже перед вами настіж усі тайни куліс, знаєте всі сценічні тріки і маєте повище вух публики. Але коли вранці роса підіймається вгору і понад запашними полями горить велике сонце, а під вашу кватиру загуркоче авто — знову пригадуєте собі, що це не Фльорида, ані Рольс Ройс, а ви не Рокефелер, і що безжурним мандрам, з яких везете повні кишені вражінь — кінець — стає трохи ніяково.

По вибоїстій дорозі втікаєте від цього місця, де залишилися товариші ваших двохденних мандрів. Ще хвилину видно їх, ще видно, як махають руками, а потім тільки мотор шумить. Віддаєте керму шоферові, а самі затиснувшись у тут мякого сидження, роздумуєте, чи варт було так мучитись.

Але:

Що не вдалось в понеділок,
у четвер зачнем ще раз!

—o—

З польської преси.

Ендецький орґан про становище двох оборонців у процесі М. Хомяка.

Як нашим читачам відомо, оборони засудженого Михайла Хомяка піднявся обор. д-р С. Шевчук і польський адвокат д-р Р. Живіцький. Одначе вже від другого дня розправи обор. д-р Живіцький не показався аж до кінця розправи на салі. Його відсутність у другому дні розправи вияснювали в суді виїздом цього оборонця на якийсь важний процес до Сокаля. Одначе минули дальші два дні, а цей оборонець далі не показувався на розправі. Колиж четвертого дня на розправу не прийшов навіть його концепієнт, який записував собі деякі важніші зізнання, відсутність його шефа на розправі набрала посмаку політичної сензації. По Львові кружляють поголоски, що обор. д-р Живіцький дістав коло 50 погроз, щоби зрікся своєї оборони. Мабуть тому цей оборонець не показався вже на салі до кінця розправи.

Це зрештою підтверджує „Львовскі Дзєннік Народови" (ч. 281), ендецький орган, що виходить у Варшаві, де у звіті з розправи М. Хомяка читаємо ось що:

„В четвертому дні процесу сензацією виявився факт, що адвокат поляк Живіцький зрікся оборони. **Польська опінія взяла за зле тому адвокатові, що взагалі піднявся оборони** (підкреслення наше — прим. Ред.), скоро її не піднявся ніодин з політично заанґажованих адвокатів українців (в оригіналі: русинів — прим. Ред.). **Чи гарно воно випадає наперед приймати, опісля зрікатися?"**

Про промову обор. д-ра С. Шевчука читаємо далі ось що:

„Майже дві години промовляв цей оборонець. Говорив по польськи, що віддавна у львівськім суді — небувала річ. Але не є це адвокат, якого виступ міг би мати якесь глибше значіння. Просто здається, що йому лише залежить, щоб виграти процес. Зрештою боронить добре, лише хвилинами переборщує у своїй ревности. В таких моментах псує попередні ефекти".

„ПОВ, українці та голос п. Кедрина".

„Ґазета Польска" з 13. ц. м. приносить під повищим наголовком на цілу першу сторінку передову статтю, в якій розглядає недавні резолюції львівської організації ПОВ, реакцію українського громадянства та статтю І. Кедрина з одного з останніх чисел „Бюлетину П.-У." на тему: „Дороги й бездоріжжя політичної думки". Стаття „Ґ. П." наскрізь інформаційна і власних політичних висновків не має. Резолюції ПОВ вважає поважними й річевими, у відріжненні від подібних постанов інших польських організацій, які — мовляв — мали характер виключно маніфестаційний.

Цікаво, що з цілої великої статті І. Кедрина, що була присвячена аналізі тези „панства народового" у теорії і практиці, автор причіпився до слів, що „жадна держава добровільно не віддає збройно здобутих земель": автор докоряє українському журналістові, що „поляки ніколи Червенської Землі зброєю не здобували"!! Так само автор квестіонує тезу, що треба допустити до свобідного культурно-господарського суперництва українців і поляків на галицько-волинському терені без інґеренції адміністраційного апарату: суперництво, каже автор, віддалює, а співжиття приближує. Автор забуває, що та українська теза не є українським винаходом, лише підставою правопорядку всіх великих демократій заходу, м. і. одною з засадничих тез, проповідуваних Масариком. Інґеренція однонаціональної адміністраційної влади взагалі виключає у практиці рівноправність ріжнонаціональних громадян одної держави, — не є теж правдою, що суперництво, в

якому є строго збережена засада громадянської ініціятиви й реалізації, обидва народи віддаює. Істнує у Празі університет чеський та університет німецький і цей факт не тільки не шкодить чесько-німецьким культурним взаєминам, але є одним із найповажніших їх звязковиx.

ОУН і вбивство Ясінських.

Польська преса запевняє, що землевласників Марію Ясінську та її брата Мечислава в Белзці, пов. Золочів убили члени ОУН. „Дзєннік Польскі" пише, що у вязниці сидять безпосередні справники та ще кількох членів ОУН., які влекшували їм утечу. Слідство веде суддя д-р Закшевський. Згаданий щоденник додає теж, що від справників відобрали 370 долярів і понад 600 зол. Розправа за вбивство Ясінських відбудеться вже в січні або в лютому 1938. р. перед судом присяглих у Золочеві.

—о—

Большевики розстріляли католицького епископа.

ПАРИЖ, КАП. Паризький часопис „Ля Круа" повідомляє, що в червні ц. р. большевики розстріляли католицького епископа Фрости, якого арештували ще в 1935. р. нібито за шпигунську акцію в користь Німеччини. Хоч арештований епископ Фрости ставав перед судом ще в осени 1935. р., суд видав присуд щойно 17. березня ц. р. Епископ Фрости був апостольським адміністратором Одеси.

—о—

Хроніка Совітської України.

ДІТЕЙ ВТЯГУЮТЬ ДО ПЕРЕДВИБОРЧОЇ АГІТАЦІЇ.

„Всеукраїнський староста" Петровський звернувся з листом до всіх піонірів України, закликаючи їх допомогти своїм батькам і матерям, братам і сестрам правильно підготовитись провести вибори до Верховної Ради СССР. Піонери мусять брати участь в обговоренні кандидатур, агітувати проти націоналістів, петлюрівців та інших ворогів народу, агітувати за гідними кандидатурами, стежити, щоб батьки і матері, брати і сестри йшли голосувати за правильні кандидатури...

ВИКОРІНЕННЯ НАЦІОНАЛІЗМУ.

Націоналізм викорінюється тепер на совітській Україні по всіх галузях; робиться це в такий спосіб, що з початку повідомляють „кому слід про це знати" про наявність „націоналістичної наволочі" там то і там, а потім, зрозуміло, ті „кому слід вживати з цього приводу певних заходів", вживають їх.

Ось, наприклад, „націоналістичне охвістя" заповнило й захоплює досі український науково-дослідний інститут соціялістичного землеробства в Києві. Київську й одеську кіностудії, київський кіноінститут переповнюють ставленики „петлюрівських націоналістичних бандитів", вони випускали ворожі націоналістичні картини, які згодом доводилось забороняти, наприклад фільми: „Баштанка", „Тобі дарую", „Право батьків", „Люлю, дитино", „Червона хустина", „Охоронець музею" тощо.

„Вороже коріння буржуазних націоналістів" не викорчувано й досі по столичних музеях: майстерні музею народнього мистецтва ткали гобеліни виключно за рисунками бойчукістів (Бойчук, відомий український маляр, якому давно вже закидають націоналізм в його працях), в цьому музеї ідеалізували іконографію української шляхти. Замість зберігати цінности, в ньому „вороги" зберігають контрреволюційну літературу, власний архів Винниченка, архів української комуністичної партії та архіви ріжних „викритих" націоналістичних контрреволюціонерів. В музею російського мистецтва кадри складаються з недопускальних людей: один служив колись у Терещенка (відомий багатій-цукроварник і меценат), другий — в „петлюрівській просвіті" тощо. Музей західного мистецтва очолює людина тісно звязана з бойчукістами.

Українські письменники Бажан, Аркадій Любченко (брат Панаса), Рильський, Панч, Копиленко, Яновський, Смолич — всі вони свого часу міцно трималися в націоналістичних організаціях, а тепер щось мовчать про ці свої помилки. „Недобитки буржуазних націоналістів" і досі сидять в Християнівському районі, а на це мало звертають уваги"... і т. і. і т. і.

ЯК ПРАЦЮЄ ПОЧТА НА СОВІТСЬКІЙ УКРАЇНІ.

Впродовж 1936. р. почтові контори України дістали 135.000 скарг.

БОГУСЛАВСЬКІ ПАМЯТКИ.

В старовинному місті Богуславі (тепер районовий центр) населення відмітило, що письменник Нечуй Левицький 1853. року перебував у місцевій бурсі, а року 1861. вчителював тут, мешкаючи в манастирському будинку на Зарossі. Марко Вовчок також мешкала тут в 1890—1896. рр. та поблизу в с. Хохитві. Будинки ці збереглися і досі.

НАРОДНЯ МУЗИКА

В Харкові розпочинається обласний фестиваль музики і пісень. Виступають хорові капелі, орхестри народніх інструментів, капелі бандуристів великих харківських фабрик.

Зорганізовано капелі бандуристів на вільшанській та городищенській цукроварні на Київщині; в більшості бандуристи це старі люди, які памятають дуже багато українських народніх пісень. Капелі дають по колгоспах та підприємствах концерти, які користуються великим успіхом.

Державна капеля „Думка" готує новий чималий репертуар композиторів клясиків: Баха, Бетговена, Лисенка та ін.

ЗГАДУЮТЬ СТАРЕ

З ініціятиви учителів по багатьох селах Дніпропетрівщини розпочато масове збирання і запис фолькльору: дореволюційних пісень, приказок, спогадів дідів про минулі часи.

НОВІ КНИЖКИ.

Державне літературне видавництво готує до видання такі твори сучасних українських письменників: Роман К. Гордієнка „Діти землі" (про життя села дореволюційного й сучасного). Роман С. Скляренка „Шлях на Київ" (похід большевиків наприкінці січня 1919. р.). Збірку поезій Карського „Героїка". Поему Нагнибіди „Дніпроград". Нові поезії Сосюри. Збірку поезій М. Рильського.

Київська „Літературна Газета" присвячує чергове число памяті М. Коцюбинського. Виступаючи своїм звичаєм проти багатьох письменників з обвинуваченнями в контрреволюційності, газета між іншим закидає Рильському його товаришування в минулому з цілою низкою „викритих" тепер „ворогів-націоналістів", підкреслюючи, що цього „не можна вважати за щось випадкове".

Л.

Особисті порахунки у громадських справах.

З ПРИВОДУ ПОЯВИ ПЕРШОГО ЧИСЛА „НАПЕРЕДОДНІ".

Маємо звичку, коли появляється новий український часопис, повідомляти про його появу, додаючи часто кілька теплих слів заохоти видавцям, або поручаючи його новим читачам. Не добачуємо в ніякому новому органі преси свого „конкурента", бо стоїмо на становищі, що є ще в нашому народі величезний і невикористаний резервуар читачів для численних нових українських часописів!

„Діло" не стояло теж ніколи на чисто партійному становищі, яке наказує в імя партії відкидати беззастережно інші органи, хочби вони були редаговані розумно, чесно та ціктво. Виходячи із загально-національного становища, ми признаємо доцільність преси ріжних ідеольогічних напрямків, а з громадського і журналістичного обовязку не вважаємо за можливе воювати брехнею тоді, коли з чужими поглядами не погоджуємося.

Цими днями появився новий двотижневик „Напередодні". Наш новинкар, знаючи наведені вгорі засади „Діла", глипнув на список статтей того нового часопису і — не переглядаючи його ближче — помістив в останній хвилині коротеньку похвальну новинку. Але прочитавши те перше число цього журналу, ми приневолені висловити з його приводу кілька критичних рефлексій. У ролі ідеольогічного полеміста виступив у цьому числі д-р Микола Андрусяк, який їдко накидається в кількох місцях на наш орган і на членів Наукового Т-ва ім. Шевченка, де він є теж членом. Ще більше: в його статті находимо звичайні наклепи, повторювані за іншими, ще й перебільшені, наклепи на наукових робітників, головно з ділянки йому чужої. Не входячи в суть його закидів, гадаємо, що член нашої найвищої наукової установи, коли має які застереження щодо праці чи поведінки інших членів цієї установи, то повинен їх спрямовувати перед відповідне форум, покликане до того, щоб ці закиди перевірити і вияснити. Особа, занята науковою роботою, повинна теж уміти відсувати на бік свої особисті порахунки і симпатії та антипатії у загально громадських і наукових справах.

Уся стаття п. М. Андрусяка саме надихана чисто особистими порахунками. Від довгих місяців відомо, що підготовляється окрема кампанія на загальні збори Наукового Товариства ім. Шевченка, звернена проти поодиноких осіб та з комбінаціями, в яких фігурує особа п. М. Андрусяка. Статті п. М. Андрусяка, із низкою легкодушних закидів проти НТШ, ми не хотіли йому кілька місяців тому помістити і від того часу п. Андрусяк перестав бути нашим співробітником. Наше становище заапробувала голова НТШ і це найкращий доказ, що те наше становище було правильне. Крім цього саме недавно ми мали з ним у редакції зміну думок в одній дуже маленькій справі, щодо якої не могли з ним погодитися. Вийшовши схвильований і ображений з нашої редакції, він найшов собі тепер „сатисфакцію" у полеміці, де на кожному кроці прозирають особисті мотиви. Маленькі справи і маленька людина...

„Діло" цього до серця собі не бере. Зате журиться прикрим суспільним явищем. Не від нині є ми свідками нападів, які дозволяють собі деякі члени тої самої установи на других. Гадаємо, що такі виступи, понижуючи саму установу, понижують передовсім самих полемістів, без огляду на те, чи вони обороняють справедливу справу. Хто має переконання, що в культурній чи становій установі, до якої він належить, находяться люди, які там не повинні бути, які підривають її повагу і з будьякого погляду є нечесні, той повинен поладнати всі свої скарги в самій цій установі при замкнених дверях або — з тої установи виступити. Так водиться в усьому культурному світі і так повинно бути й у нас. Коли-ж громадські діячі, ще й учені, члени організацій та установ захотять „на власну руку" вести партизантську боротьбу на сторінках усяких органів, тоді опанують напередодні повної анархії нашого громадського та культурного життя.

Коли пп. Андрусяки схотять надалі використовувати „Напередодні" для своєї особистої сатисфакції зробити комусь пакість, без огляду на обєктивну правду і на громадське добро, — тоді той часопис не відіграє тієї додатної ролі, яку міг би відіграти.

—о—

ЖІНОЧА СТОРІНКА.

Рефлексії після Загального Зїзду Союзу Українок.

Цьогорічний Зїзд Союзу Українок, як це міг завважити кожний читач часописних звітів, відбувся під знаком боротьби за працю на селі. Одначе для спостерігача, що знає попередні зїзди, була помітна ще одна течія на залі, а саме опозиція молоді і то досить сильна. Ця опозиція розгорілась головним чином на тлі суперечок про напрямки часопису „Жінка“, яка ані націоналісток, ані католичок не вдоволяє. Проводові Союзу Українок пощастило цю течію перемогти, але надалі він мусить, здається, поважно рахуватись з нею.

Дискусія, яка відбувалась над звітами та рефератами, була досить одноманітна і крутилась більш-менш коло одної теми. Виступи селянок звертали увагу своєю доброю підготованістю, але може саме через те, хоч і щирі, були трохи надто патетичні. На майбутнє здається булоб більш доцільно для Союзу Українок перейти на більш діловий характер Зїздів, аніж теперішній святочно-маніфестаційний, хоч і годі заперечити, що порушено на Зїзді чималу низку ділових справ.

Та крім кількох вищезгаданих хиб Зїзду було на ньому й багато цікавого. Цьогорічні резолюції зїзду, що є виявом думки і волі загалу українського жіноцтва, є в деяких пунктах дуже цікаві і цінні і переведення їх в життя принеслоб багато користи нашому жіноцтву. Уложені ці резолюції дуже систематично і вичерпуючо та оформлені аж у двацяти розділах: загальні резолюції, резолюції в організаційних справах, резолюції у фінансових справах, культурно-освітні резолюції, резолюції в справі організації доросту, резолюції в справі народнього мистецтва, резолюції в справі сільсько-господарської акції, резолюції в кооперативних справах, резолюції в справі плекання народнього здоровля, резолюції в справі протиалькогольної акції, резолюції в справі видавництва Сюзу Українок, резолюція в справі будови Українського Жіночого Дому у Львові.

З загальних резолюцій найбільш цікавою для загалу є точка 5. яка звучить так:

Загальний Зїзд взиває все українське жіноцтво протиставитись усім проявам деморалізації, маразму і застою, які виступили в громадянстві, як наслідки занепаду галицької політики.

Визнаючи засади взаїмної пошани, терпимости і чесности супроти всіх земляків, Загальний Зїзд взиває українське жіноцтво протиставитися рішуче негативним методам політичної боротьби, зокрема актам фізичного насильства, як засобам полагоджування політичних і ідеольогічних ріжниць внутрі громадянства.

Загальний Зїзд Союзу Українок взиває усі жіночі українські товариства у цей тяжкий для української нації час взяти активну участь у боротьбі за релігійно-моральне скріплення української нації, зокрема взиває українське жіноцтво в ювилейному 1938 р. з нагоди 950-ліття хрещення України взяти активну участь у святочних обходах з того приводу.

Загальний Зїзд вважає в сучасну тяжку хвилину найважнішим завданням національної політики консолідацію всіх сил народу на спільній платформі оборони перед зовнішнім наступом. Одинаково важною справою вважає Загальний Зїзд відбудову збірного авторитету шляхом обєднання конструктивних сил нації.

З культурно-освітніх резолюцій найбільш цікава т. 3.

Загальний Зїзд накладає обовязок на Філії і Кружки Союзу Українок а) перевести на своїм терені курс для неграмотних, б) зужити всіх зусиль для зорганізування навчання рідної мови, історії та науки про рідний край для дітвори шкільного віку в тих місцевостях, де школа цього знання не дає, в) зорганізувати при кожній клітині гуртки самоосвітні до яких в першій мірі увійшлаб молодь для піднесення рівня своєї освіти, громадського вишколу та для оформування свого світогляду.

В справах сільсько-господарської акції доручив Загальний Зїзд між іншим таку справу:

„Загальний Зїзд, розуміючи вагу господинського вишколу жіноцтва, доручає Головному Виділові прослідити стан господинської школи в Шибаликві в цілі евентуального набуття її на власність Союзу Українок“.

Дуже цікавою є остання резолюція зїзду в справі будови Українського Жіночого Дому у Львові.

Загальний Зїзд визнає потребу істнування в столиці краю Українського Жіночого Дому, в якому найшла би відповідне приміщення Централя Союзу Українок та інших українських жіночих установ, та де моглиб найти теж місце і теплу атмосферу українські студентки і самітні жінки українки.

Тому доручує Головному Виділові призадуматися на своїх засіданнях над способом здвигнення такого дому у Львові.

Ідея ця вправді вже не нова і з нею деякі старші члени носяться вже давно, але оформлення її в цьому році на Зїзді в окрему резолюцію є характерист. проявом і якби цю ідею за кілька літ в дійсности пощастило перевести в життя, допомоглаб така окрема будова Жіночого Дому (в інших краях їх є цілі десятки) не тільки жіноцтву, а й усьому громадянству, особливо жіночій молоді і то може не тільки студенткам ,як це зазначено в резолюції, а й ремісничкам та іншим жінкам.

Взагалі, якби Головному Виділові Союзу Українок, що його вибрали на новий період праці, пощастило перевести всі доручення, які він дістав від Загального Зїзду, був би виконаний великий шмат громадянської праці.

Балачки про моду.

Зміна модної „лінії“, яка тепер досить виразно відхиляється від минулорічної журить неодну з нас. Та придивившись уважно бачимо, що ця зміна зарисована головно у подробицях, а тому при деякому хистові і скомбінованню можна цілком добре „змодернізувати“ і торорічні речі та зробити їх „можливими“ до ношення.

Треба памятати, що цьогорічні пополудневі суконки майже всі з високими комірцями і довгими рукавами, та що ті рукави вузькі, прилягають тісно до руки. Якщо ваша минулорічна суконка має декольт чи короткі рукави, єдиний для Вас ратунок, вставити ґезку та продовжити рукави. Якщо маєте ту саму матерію то це легко зробити закриваючи стіб якимись закладочками, суташем, що є тепер дуже модний чи просто ажуром. Якщо Ваша сукня чорна, а Ви вже не маєте тої самої матерії, то нічого більше не лишається як ґезку і рукави дати з іншого матеріялу, але таки в чорному колірі. Може то бути чи креп-сатен, чи жоржета (знову дуже в моді) чи коронка або шіфон.

Переробляючи кольорову сукню добірайте контрастові барви, але добре з собою згармонізовані.

В плащах найбільше помітно ріжницю з минулим роком у рукаві. Цьогорічні плащі майже всі мають рівні, вузькі рукави, а не поширені, як то було минулого року, вдолині. В раменах ті рукави трохи „квадратові“. Зробити таку зміну на плащі потрапить кожна добра кравчиня і коли Ви ще в додатку трохи змінете свій футряний комір — то будете як з модного малюнку.

Найлегше буде змодернізувати Вашу вечірню суконку, особливо на цей перший осінній сезон.

Для Вашої чорної вечірньої суконки найбільше придасться чорна коронка, з якої можете вставити і цілий перед і спину і додати рукави — вони при цьогорічних вечірніх суконках обовязкові, а то й зовсім довгі обтислі на руку. Можете теж у задній спідничці вставити кусень коронки так, щоб з того творився „трен“ — це дуже гарно виглядає і змінює сукню.

На суконках з тяжчого матеріялу гарним додатком є ширша шарфа в ясних відтінках. Така широка шарфа звязана на грудях у фантазійний вузол, спускається до пасу та перепоясує фігуру навіть кілька разів, а ззаду широкі кінці також шарфи можуть творити трен.

Для нових вечірніх суконок є багато нових легких матеріялів. Але з новими сукнями мабуть нам ще не спішиться, то поговоримо про них іншим разом.

Ще невеличкі зміни в прикрасах можуть нам обновити і нашу стару суконку, яка нам на тих осінніх вечерницях зробить добру прислугу. Ріжні квітяні оздоби, малі „болеро“ з лями, вишивка (навіть досить барвиста), коралики, лискучі цятки та ріжна модерна біжутерія прикрасять нас і зроблять привабливими, аби тільки був гумор та охота до забави.

Рита.

Софія Левицька.

Коротка замітка сповістила нас про смерть Соні Левицької. Може й не всі звернули на цю замітку увагу, може й не багатьом сказало досі це імя. Не диво! Про цю жінку в краю мало хто й чув. А проте Соня Левицька належала до тих жінок, з яких ми мусимо бути горді. Вона за кордоном, у далекому Парижі, робила для України ту справу, якої нам завсіди найбільш бракувало — культурну пропаганду. І не раз хотіли присвоїти собі сусіди лише на тій підставі, що в її родині були і неукраїнці. Та не пощастило нікому переманити Соню Левицьку в інший табор — душею вона була українкою і що могла зробити для України все булаб зробила, так само як її брат письменник Модест Левицький.

Була це високоідейна людина. Була вона чула на всі прояви людської нужди і неодин з наших земляків у Парижі міг би багато розповісти про її щедру допомогу. Соня Левицька не вміла нікому відмовити і до кожного, хто до неї звертався за якоюсь допомогою чи порадою ставилась вона лагідно, чутливо. Її просторе, ясне ательє вміщувало чимало ріжного роду гостей, а коли там збиралось веселе міжнародне товариство малярів та письменників Софія Левицька не забувала розповісти їм про свою любу батьківщину, за якою тужила і якій всім серцем хотіла допомогти.

Як мистець в українському малярстві займає Софія Левицька поважне місце. Ніжна в кольориті, як і в житті, — її твори надихані якби мелянхолією; вони дають враження міражів, що передають дійсність. Але були вони дійсністю баченою оком янгола.

Софія Левицька виставляла у кращих сальонах Парижа. Її твори бачимо у головних культурних осередках світу — Париж, Берлін, Токіо, Шікаго, Прага, Відень, Царгород, Стокгольм, Софія; та на Україні — в Києві, Харкові, Львові. Знаменита Люксембурська ґалерія набула два полотна від Левицької, а також державний фарнцуський музей „Же де Пом“.

Окрім олійних творів, багато працювала Левицька акварелею та у гравюрі. Багато виконала ілюстрацій — до Гоголя та до поем Поля Валері, розроблюючи цікаво український жанр.

У 1390. р. С. Левицька своєю виставою у ґалерії Самбон у Парижі святкувала двацятиліття своєї мистецької діяльности. Вистава зробила чимале враження у французьких мистецьких колах і здобула надзвичайно прихильні оцінки.

Відійшла прекрасна людина, жінка, яких серед нас небагато, яка своєю тихою працею для батьківщини зробила багато. І хоч ми тут її безпосередньо й не знали, зате знає її українська культура в її прекрасній творчости. Віримо, що в ґалерії визначних українських жінок знайдеться почесне місце і для Софії Левицької.

З нашої хроніки.

З клюбового життя. Кооператива „Громада“ у Варшаві влаштовує щороку спільні прогульки кооператорів до ріжних країн. Окрім Данії і Швеції, витає такі прогульки радо також Югославія. Цього року відвідала її звідси прогулька, що в її склад входила наша єдина землячка, п. Таня Яросевич.

Останнього понеділка, дня 11. п. м. розказала п. Яросевич про цю прогульку в клюбі „Нової Хати“. Прогулька була відпочинкова, так що головну її частину (три тижні) провела вона над морем у Дальматії. Та всеж використала тиждень на відвідини кооперативних установ Загребу, Сараєва та Білгороду. Всюди витали прогульку кооператори даної місцевости, показували особливости країни, хвалилися своїми оселями. Поміж кооперативними установами, що їх відвідала референтка, були й кооперативи здоровля. Вони в Югославії поширені в ріжних формах і саме та, що про неї почули присутні, влаштовує літні оселі дитячі над морем.

П. Яросевич мала змогу пізнати кооперативний світ у цій цікавій та південній країні та багато зі своїх вражінь передала присутнім. Жаль тільки, що наші кооператори так мало користають із таких подорожей, де могли би інформувати заграницю про нас.

У найближчий понеділок загостить до Клюбу проф. С. Русова, яка поділиться своїми спогадами про Масарика.

СТОРІНКА БЕЗ ПОЛІТИКИ.

Чек, який робив чуда.

Трапляються в житті ріжні дивовижні події, які перевертають іноді людське життя догори ногами. Часами приносять такі події людям величезні шкоди, та буває, що неоч дивний припадок рішає про людське життя, творить чуда і рятує людину перед неминучою смертю.

Про одну таку подію оповідає недавно один знавець-книговод із Менчестеру Альвін Морлей. Героєм його оповідання є... звичайний паперовий чек.

Ціла подія трапилася ще перед чотирнацяти місяцями. Одна відома льондонська фірма, яка пустилася на ріжні нещасливі торговельні спекуляції і на одній такій спекуляції бавовною заломалася. Мало того, фірма стануда просто перед маревом повної руїни. Грошеві зобовязання фірми зросли до тієї міри, що закладовий капітал і приватне майно шефа пішло як у безодню. Залишився ще довг 1000 фунтів, який за кілька днів мав завдати фірмі останній вирішний удар.

1000 ФУНТІВ, ЯКІ НЕ ІСТНУВАЛИ.

Коли речинець платности останніх зобовязань фірми вже минав і банкротство здавалося вже неминуче, тоді власник торговельного дому, по довгій внутрішній боротьбі рішився на очайдушний вчинок. Вчинок, який не можна назвати чесним, одначе зважаючи безвиглядність фірми не якийнебудь рятунок, директор підприємства здався справді на ласку долі, надіючись, що тільки чудо зможе врятувати фірму. Він виставив чек на 1000 фунтів. Очевидно, що чек не мав зовсім покриття. Цей чек передав він правному заступникові фірми, щоб той поладнав справу довгу.

Директор знав, що найближчого дня чек піде до банку і там виявиться, що він не має зовсім покриття. Тому справді дивно стає на саму згадку, що власник фірми хотів осягнути, виставляючи чек без покриття.

Мабуть ніхто більше не здивувався як сам директор фірми Юс Віліям коли по двох днях дістав він від свого правного дорадника листа з повідомленням, що його чек пішов на покриття якогось довгу. Вияснення цієї загадки дістав добродій Віліямс щойно по двох тижнях, коли стрінувся зі своїм довжником, який оповів йому, що тому не післав чеку до банку, що мусів негайно заплатити якийсь пильний довг. А що не мав він теж готівки, зі своїм жиром на другій стороні післав чек свому довжникові до Сіднею. Таким чином Віліямс довідався зі страхом, що його чек пішов у мандрівку довкола світа. Льондонському промисловцеві стануло волосся дубом на голові, бо він зрозумів, що по такій світовій мандрівці чек вернеться до Менчестеру і там не матиме покриття. До того ще й збільшиться скількість покривджених. Всеж таки Віліямс рішив задержати цю справу покищо в тайні і не оповідати про неї нікому. Ануж воно якось станеться. Краще підождати.

УРЯТОВАНЕ ЖИТТЯ.

Якщо він був би знав у якому положенні був перед висланням чеку його довжник добродій Мор, то мабуть перестав би був так дуже хвилюватися. Мор був точнісько в такій самій ситуації як і Віліямс і висилаючи свій чек також рятував себе перед очевидною руїною. Мало того Мор хотів покінчити просто із життям. Чек, який він несподівано дістав, дав йому деяку надію на рятунок. Хоч він знав добре свого клієнта, і про те, що чек не має покриття, всеж таки він наважився пустити чек в обіг і вислав його аж до Австралії до Сіднею. Висилаючи чек хотів він осягнути тільки передишку. Ця несподівана передишка принесла справді рятунок, бо фірмі, що стояла вже над пропастю, вдалося перевести кілька добрих інтересів, ціна на вовну підскочила і таким чином збільшився приплив готівки. Фірма почала виплачувати всі свої зобовязання і стануда знову твердо на ногах. Одночасно папір без покриття — чек урятував не тільки майно, але й життя людини.

ЛАНЦЮГ ЧУДЕС.

Згодом виявилося, що на двох купцях чи фірмах чек не затримався і якимсь дивним дивом урятував він майно та істнування ще кількох інших людей. Бо чудесна передишка, яка в саму пору прийшла для Віліямса, прийшла теж упору і для інших підприємців розкинених по цілому світі. Мандрівка чеку без покриття стала справжньою чудесною мандрівкою. Із Сіднею помандрував чек до Бомбаю, відтак до Калькути, згодом до Каїро, Клівленду, Марсей і аж по чотирнацяти місяцях вернувся він до Англії до менчестерського банку. Та тоді чек мав уже покриття.

Найцікавіше те, що ніодин із тих, які пускали чек у дальшу мандрівку, не знали, що він не має найменшої вартости, що це звичайний кусник безвартісного паперу, який тільки завдяки дивному випадкові набрав вартости і відбув дивну мандрівку по світі. Та ще дивніше те, що трьох із тих, що пускали чек у дальшу мандрівку, стояли також над пропастю і саме той чек, що приходив до них зовсім несподівано, ставав для них правдивою дошкою рятунку.

Кожному із них вдавалося відтак направити свої фінансові зобовязання. Двох із них також хотіло покінчити самогубством.

Вистава банкової техніки.

В Ірль-Курт Гавзі відкрили міжнародню виставу конторської техніки, на якій можна оглянути найновіші осяги техніки як напр. машини до писання, до числення, до роблення копій і т. д. Всі ті уліпшення скермовані в тому напрямі, щоб працю людини змінити швидкою і безпомилковою працею машини.

ТЕЛЕФОН БЕЗ ГОСПОДАРЯ.

Незвичайні уліпшення заведено в ріжнородних диктафонах. Їх комбінують тепер з телефоном. На випадок неприсутности абонента, диктафон відповідає на заклики і записує все, що говорить незнайома особа на другому кінці телефонічного дроту. Коли господар вертається, пускає свій апарат у рух і вислухує всі справи.

АВТОМАТИЧНИЙ ПІДПИС НА ЧЕКУ.

На виставі є теж машина, яка підписує три тисячі чеків на годину. Вона працює в такий спосіб, що підробити підпис просто неможливо. Одночасно машина реєструє скількість підписаних чеків, ставляючи на самім чеку і на тальоні, який залишається у власника одно й те саме порядкове число. Це дає власникові змогу провірити, коли чек був підписаний.

АРХІВ У КОРОБЦІ НА СІРНИКИ.

У багатьох великих фірмах архіви розростаються до таких величезних розмірів, що для них треба іноді ставити окремі будинки. Тепер невеличкий апарат дає змогу позбутись тієї невигоди. Документи фотографують на плівку, небільшу розміром як поштова марка. Коли треба, документ насвітлюють на білий екран, на якому він появляється в бажаній, довільній величині. Економія місця величезна, бо замісць шафи з документами, вистане мати коробку, не більшу від коробки на сірники.

НЕВИДНИЙ КОНТРОЛЬОР.

Велике значіння будуть мати в банковій і адміністраційній техніці електричні клітки з невидними проміннями. В деяких робітнях є небезпека, що прислуга й робітники можуть виносити зі собою ріжні металеві частини, або цінні предмети. На всіх, що виходять, пускають невидні промені: якщо людина, яка виходить має при собі металеву частину, апарат негайно дає про те знати і сильно дзвонить. Апарат счиняє алярм навіть і тоді, коли хтось проковтне якісь металеві частини.

БОРОТЬБА БИКІВ БЕЗ ТОРЕАДОРІВ.

Батьківщиною такої розваги, в якій виступають тільки самі чотироножні борці, є Індії. Там процвітає ця забава від довгих століть. Майже в кожному більшому індуському місті є арена, окружена червоним муром із цегол, посипана в середині так, як і еспанські арени жовтим піском, або поросла травою.

Еспанських „бандерільос“ заступає тут двох підюдників, які підпроваджують рослих, крутоногих бугаїв до себе, попихають їх, колять і підюджують до боротьби. Бугаї спіпаються рогами. Починається боротьба, яка триває іноді чотири і більше годин. Фанатичні, розентузіязмовані глядачі приглядаються боротьбі із запертим віддихом. Переможеного звіра прислуга вбиває і роздає його мясо юрбі на бенкет. Якщо якийсь бугай вийде переможцем бодай із 10 стріч, тоді призначують його до розплодової стайні, щоб таким чином причинитися до поправи раси індуських бугаїв.

Найдорожча операція

Найдорожчу операцію перевели не на людині, якби воно комусь здавалося, але на камені, очевидно на дорогому камені. Найдорожчою операцією було перерізання славного діяманту Джонкера. Цю операцію перевів славний нюйорський специяліст на домагання власника дорогого каменя.

Джонкер важив ні менше ні більше, тільки 726 каратів. Нема зовсім чому дивуватися, що камінь такої величини не міг в нинішніх часах найти покупця. Адже англійська корона має своїх Когінорів, а проте такої багатої скарбниці як англійська не так легко найти на світі. Тому теж багатий нюйорський золотар, власник Джонкера рішив зректися великих розмірів діяманту і витяти з нього кілька менших із прегарним блеском, на яких можна булоб лекше знайти покупців.

Після переведення операції камені важили тільки 376 каратів, зате було їх 12 і вони мали такі прегарні форми і блески, що легко найшлися покупці між нюйорськими міліонерами.

Автім сьогодні такі операції це найновіший напрям у торговлі дорогими каміннями, коли давніше звертали найбільшу увагу на вагу. А воно не така легка річ перевести операцію діяманту. Спершу над Джонкером переводили довгі місяці кристальографічні студії і щойно відтак начеркнули докладний плян поділу. Відтак лінії поділу треба було довгі місяці перерисовувати на самому камені. Відтак наступала найважніша частина, коли помилка могла принести кількадесять тисяч долярів страти, пилували діямент. Виконували цю працю при помочі щитика фосфоро-бронзового, який обертався із стрімголовною швидкістю 5.000 оборотів на хвилину. Щитик посипали постійно діямантовим порошком, щоб йому додати твердости. Всеж таки щитик, не зважаючи на всі зусилля не зробив іноді навіть найменшого сліду в камені. Одначе техніки, які переводили операцію не збільшували натиску, знаючи, що найменший іноді надзвичайний натиск може спричинити те, що камінь трісне в найбільше небажаному місці.

Наука дала разом із терпеливістю справді гарні успіхи, бо за менші діяманти дістане їх власник просто фантастичні суми від американських багачів.

Празник Покрова Богородиці у Львові

25-ЛІТТЯ ВЛАДИЦТВА ПРЕОСВ. НИКИТИ БУДКИ.

У празник Покрова Богородиці 14. ц. м. в архикатедральному храмі св. Юра у Львові Преосв. Никита Будка відправив в 10. год. архиєрейську Службу Божу в асисті о. кан. Д. Лопатинського, о. кан. Л. Лужницького, о. кан. Ю. Дзеровича та о. радн. М. Дуткевича. Діяконували о. Р. Ганас та о. М. Харина. Співав хор богословів під проводом богосл. В. Якубяка. Просторий храм наповнили вщерть переважно прочани з сіл і міщанство. Інтелігенції було мало.

Після евангелія виголосив гарну змістом і формою проповідь о. д-р І. Гриньох. Він пригадав великі роковини, 900-ліття віддання українського народу під Покров Богородиці кн. Ярославом Мудрим та підкреслив, що почитання Богородиці — це добра школа віри, єдности і пошани в українському народі. — До св. Причастія приступило кількасот осіб. При кінці Служби Божої промовив Преосв. Никита, який пригадав, що ми завдячуємо Покрову Богородиці, вказав на потребу спільної молитви цілої родини та візвав віддати себе під опіку Пречистої. — Після Служби Божої відспівано многоліття.

Дальше о. прелат Л. Куницький виголосив проповідь з нагоди 25-ліття владицтва Преосв. Никити Будки. Саме 25 літ тому ВПреосв. Митрополит Андрей висвятив на єпископа Преосв. Никиту. Вже як молодий священник занявся Ювилят організацією сезонового робітництва на чужині (головно в Німеччині), його духовною та національною опікою. За 16 літ свого владицтва в Канаді зорганізував він тамошню українську еміграцію. Як епископ-помічник у Львові станув на чолі Католицької Акції та опікується ревно товариством українських робітниць „Будучність". Проповідь свою закінчив о. прелат Куницький многоліттям на честь Владики-Ювилята.

Гимном „Боже Великий", що його відспівала ціла церква, закінчено цей празник.

На подвір'ю св. Юра продавали релігійні видання, на площі було багато кіосків з девоціоналіями, образами святих, харчами, солодощами і т. п. Між продавцями були й поляки. Каліки не давали пройти до церкви. Їх голосні заклики робили д. прикре враження. Невже компетентні чинничи не можуть примістити нещасних калік у захистах, щоб вони не мусіли „асистувати" на всіх більших церковних торжествах?

З польських справ.

НОВИЙ ПОЛІТИЧНИЙ ЩОДЕННИК.

Польська преса пише, що незабаром буде виходити у Варшаві новий великий політичний щоденник, що буде центральним органом ОЗН.

ОСУД ПОЛІТИЧНОГО ТЕРОРУ.

„Куріер Віленьскі" повідомляє, що на сходинах керманичів міської організації ОЗН дня 9 ц. м. у Варшаві полк. Коц осудив акцію політичного терору. Він заявив, що винуватці будуть покарані без огляду на середовище, з якого походять.

ПОЛЬСЬКІ ЖУРНАЛІСТИ ПРОТИ КОНФІСКАТ

Управа польського синдикату львівських журналістів ствердила, що конфіскати і вимоги львівської цензури унеможливлюють журналістичну працю; м. ін. у Львові конфіскують вістки, які появляються у часописах всюди поза Львовом.

Управа львівського синдикату передала матеріяли і внески в цій справі начальній управі союзу польських журналістів, щоб вона інтервеніювала у центральної влади.

Будова українського шпиталю кінчиться.

Вчора, в середу 13-го ц. м., в Ексцеленції Митрополита явилась делегація в особах сен. Децикевича, як голови Т-ва Народня Лічниця, д-ра Т. Бурачинського, як директора Н. Лічниці, і д-ра О. Подолинського, як заступника директора, щоб скласти Й. Е. Митрополитові звіт з теперішнього ходу будови шпиталю. Український шпиталь вже на укінченні та його відкриття передбачене на половину листопада ц. р. Тепер приходиться лише перебороти незалежні від нас труднощі при заходах щодо дозволу влади на відкриття шпиталю. Делегати представили Й. Е. Митрополитові, які ще подробиці треба виконати, щоб шпиталь був цілком здатний до вжитку, і яких це вимагає коштів, та просили благословенства на світле діло. Й. Е. Митрополит, який є добродієм тієї установи, живо цікавився всіми інструкціями і висловив свою радість, що колишній гарний задум находиться в останній реалізаційній стадії.

Як довідуємось, з приводу відкриття українського шпиталю появиться окремий альбом з історичним та цифровим матеріялом і численними світлинами. Українські установи причиняються до видачі того альбому своїми анонсами!

НОВИНКИ.

— **Інавгураційна Служба Божа Марійських Дружин Студенток** відправиться в неділю 17. X. 1937. в год. 9. в церкві оо. Василіян Жовківська 36. Цьогож дня пополудні в год. 13-ій відбудуться перші сходини в домівці гімн. СС. Василіянок, Длугоша 17. із рефератом на тему: „Митрополит Рутський ініціятор Марійського руху на українських землях". **Виділ.**

— **Пригадуємо, що Заг. Збори Т-ва Письменників і Журналістів** ім. І. Франка у Львові відбудуться 24. жовтня ц. р. в 10. годині в домівці „Молодої Громади" (вул. Коперника 21. I пов.). Всіх Вп. Членів, які досі не заплатили залеглих членських вкладок (50 сот. місячно), просимо заплатити їх ще до Зборів Т-ва. Гроші слати на адресу Т-ва, Ринок. 10 („Діло").

— **Вистава образів.** У домівці львівського професійного союзу артистів пластиків при вул. Вірушицьких 1. відкрита щоденно від год. 10—21-ої вистава артистів малярів Яна Гриньковського та артистки малярки Тереси Тишкевичової. Вступ **для шкільної молоді безплатний.**

— **Протижидівські виступи у Львові.** У четвер на І. році академії закорд. торговлі у Львові перед викладом проф. Самолевича ввійшов гурток ендецьких студентів і насилу старався примусити жидів, щоб засіли у призначених лавках. Жиди не згодилися і вийшли зі салі. При тому жидів потурбували. Одну потурбовану жидівську студентку відвезли автом до шпиталю. Також на політехніці побили двох жидівських студентів. Обох перевязала рятункова стація, а одного відвезли на клініку. На університеті при вул. Маршалківській побили теж кількох жидів.

— **Протестаційний страйк жидівських студентів.** Жидівські студенти вищих шкіл у Варшаві проголосили у четвер рано страйк, як протест проти того, що у вищих школах призначили для них окремі лавки у викладових салях. В жидівськім академічнім домі на Празі проголосили бльокаду. Бере в ній участь приблизно 1.000 студентів усіх вищих шкіл у Варшаві. Страйк має потревати два дні. В пятницю мають почати страйк жидівські студенти в усьому краю.

— **Урядовці-дефравданти.** Перед львівським окружним судом станув нині урядовець інтендантури, Іван Йосиф Швед, якому акт обвинувачення закидує надужиття на кілька тисяч золотих. — Львівський апеляційний суд розглядає справу 3-ох урядовців І. скарбового уряду у Львові, які здефравдували разом 5.000 золотих; окружний суд засудив двох з них У. Ф. Усьценського і К. Галяка по 3 роки вязниці, М. Черневича на 2 роки зі завішенням. — У Кракові йде розправа проти почтового урядовця М. Кіляновського, що здефравдував 950 зол. — В арешті городського суду в Осьвенцімі намагався повіситися почтовий урядовець Франц Носаль, якому закидують дефравдацію 34.000 золотих.

— **Львівська хроніка.** Апеляційний суд у Львові розглядав справу інспектора міської поліції в Любачеві М. Пельца, якого окружний суд засудив на півтора року вязниці за присвоювання грошей від тих осіб, які лікувались у шпиталі. Підсудний признався на розправі, що стягав гроші за лікування у шпиталі, але не притадує собі, чи їх відослав. Апеляційний суд зменшив Пельцові кару до 6-ох місяців і припинив йому її виконання на 5 років. — На залізничому шляху коло Сигнівки знайшли тіло мужчини, якого переїхав поїзд. Покищо не вдалося устійнити прізвища вбитого. Не відомо теж, чи це жертва нещасливого випадку чи це самогубець. — При вул. Шкарповій недалеко будинку пожежної сторожі якийсь напасник копнув у ногу Теклю Яценьо так сильно, що вона впала на хідник. Опісля напасник вирвав їй з рук торбинку з 20 зол. і втік. Повідомлена поліція арештувала незабаром Ст. Чикеля і М. Капустинського, від яких відобрала портмонетку з квотою 2,40 зол. і ключі ограбленої. — М. Черкавський при вул. Томіцького ч. 19. повідомив поліцію, що його жінка вийшла ще 6. ц. м. з хати і дотепер не вернулася. — На стації Підзамче невідома жінка покинула хлопчика, яким заопікувався міський уряд IX. дільниці. — Танцюристка Ельза Адамус (Зелена 30) напилася якоїсь трутини; перед кількома днями вона також намагалася відібрати собі життя.

— **Нову римо-кат. парохію** створено в селі Колиндяни, пов. Чортків. Парохію обняв кс. Вільгельм Руднер з Озерян. Польська парохія в Колиндянах — 9-та з черги в чортківському повіті. А в 1848. р. були в цілій Чортківщині всього дві польські парохії і два костели: в Чорткові і Ягольниці-місті. Костелів збудовано досі в Чортківщині понад 30 і будують ще далі нові...

— **Пошесть червінки у Бучаччині.** В селі Переволоці пов. Бучач лютує пошесть червінки. Хоч у кількадесятьох хатах є недужі і було вже кілька випадків смерти, діти ходять далі до школи. Дивне, що дотепер повітовий лікар не перевів ще примусового щіплення людей і що санітарна влада легковажить боротьбу з цією пошестю. — Також у Гаях (Брідщина) шаліє червінка, зокрема серед шкільної дітвори. За кілька днів померло 6-ро дітей.

— **Краєва хроніка.** В Бережанах скінчила самогубством 18-літня учениця І. року державного ліцею Н. Ярошівна, донька б. команданта поліції в Конюхах. По повороті з кіна вчилася до 10-ої год. вечором. Коли всі пішли спати вистрілом з револьвера відобрала собі життя. Причина самогубства невідома. — Сполошені коні тяжко покалічили двох селян з Дернова, які везли будівельний матеріял до Ходачкова Великого. Один зі селян згинув, другого відвезли до шпиталю.

— **Ліндберг у Берліні.** Дня 11. ц. м. приїхав до Берліна полк. Ліндберг. В Німеччині буде кілька тижнів, щоби познайомитися з німецьким летунством. Ліндберг виголосить у Мінхені реферат про нові здобутки американського летунства.

— **Селянка мужчиною.** В Бялгороді перевели з успіхом операцію 26-літній селянці Арсеновій, яка вийшла по операції як мужчина.

— **Збіжжа гниє на залізницях.** Совітська преса широко розписується про дезорганізацію совітських залізниць. На багатьох стаціях гниють тисячі тон збіжжа, бо до його транспорту нема вагонів. Не виконали теж пляну перевозу вугілля, дерева, залізної руди і т. п. Найбільше припізнились з виконанням пляну полудневосхідні залізниці і залізниця ім. Кагановича.

— **Дитина трьох батьків.** На днях відбувся цікавий процес перед судом у Гавр у Франції за 9-літню дівчину Зузанну, до якої зголосило батьківські права аж трьох мужчин. Мати її була служницею, пізнала перед кількома роками письменника. По кількох роках письменник припадково стрінув на вулиці свою приятельку, яка оповіла йому про свою трагедію. Тоді письменник рішив взяти малу Зузанну на своє виховання. Одночасно такі самі права до малої Зузанни зголосив теж інший мужчина кажучи, що він є батьком дівчини. Тимчасом мати Зузанни вийшла замуж за богатого громадянина в Гаврі. Він, довідавшись про дівчинку, зголосив теж свої права. Тому суд мав не мало клопоту з вирішенням справи: кому віддати малу Зузанну на виховання. Всеж таки вибрав письменника і признав йому всі батьківські права, коли запізнався з усіми подробицями минувшини письменника та її матері. Здається, що четвертий батько не зголосить своїх прав до маленької Зузанни.

— **Заборона священникам учити релігії.** В католицьких церквах Берліна відчитали минулої неділі пастирський лист берлінського єпископа гр. Прайсінга про розпорядок німецької влади, що відбирає в майбутньому, німецьким священникам право учити релігії у школах. Єпископ з болем повідомляє, що вже нині католицькі священники — з малими вийнятками — не можуть учити релігії в школах. Таким чином зреалізовано гасло: „Священники геть зі школи!" — і таким чином знищено випробовану співпрацю церкви зі школою. Цей потрясаючий факт — каже пастирський лист — є знаменною ознакою грядучих часів.

— **Роковини маршу на Рим.** На день 28. ц. м. припадають 15-ті роковини маршу на Рим і фашистівської революції. На олімпійському стадіоні Мусоліні прийме дефіляду 100.000 членів фашистівських організацій. На стадіоні повіватиме 15.000 прапорів. 40 поїздів і кольона з 3.000 самоходів привезе учасників на стадіон. Щоби вможливити комунікацію на Тибрі збудують два пороми. День 15-их роковин буде великою маніфестацією єдности італійського народу.

— **По 23-ох роках вернувся з полону.** До Гольдан у Східній Прусії прибув з СССР Фріц Зібріцький, якого виселила большевицька влада. Його взяли російські війська в 1914 р. як заручника і від того часу пропав за ним усякий слід. Тому родина вважала його померлим. Зібріцький залишив у СССР жінку та дитину.

— **Гази на щурів.** У Сх. Прусії почали широку акцію боротьби зі щурами. В акції беруть участь спеціяльно вишколені відділи осіб, які закладають спеціяльну отрую на щурів, що не є шкідливою для домашніх тварин. Якщо отруя не помагає, вживають проти щурів трійливих газів.

— **Треба якнайчастіше прати білля.** Одним із постулятів гигієни є часто змінити білля особисте і постелеве. Однак це вимагає великого запасу білля або частого прання. В нинішних часах небагато є осіб у тих щасливих обставинах, що мають повну шафу білля, всі інші мусять радити собі даючи часто прати білля. Але тут маємо сумніви, бо назагал думають, що часте прання нищить білля. Так воно і є, коли часто перемо, але злим милом. Зате добре мило ніколи біллю не вашкодить. Відоме і цінене від літ мило Олень Шіхт є вироблюване з найліпших сирівців і тому поручаємо його всім господиням.

—o—

Зі судової салі.

УКРАЇНСЬКИЙ ПАСТОР ПІД ЗАМІТОМ ДЕРЖАВНОЇ ЗРАДИ.

Перед кількома місяцями луцький окружний суд засудив пастора „української авгсбурської церкви" Волосянку на 2 роки вязниці за зневагу Богородиці і на 8 літ вязниці за державну зраду (обвинуваченому закидували, що він сказав „український нарід є в неволі"). Тепер апеляційний суд у Люблині увільнив пастора Волосянку від заміту державної зради. Боронили проф. д-р В. Старосольський і д-р Рейнгер.

КОМУНІСТИЧНІ ПРОЦЕСИ.

Золочівський окружний суд засудив комуністів: Грубера і Гляса по 7 літ вязниці, Белю Адлер на 6 літ, Блюменфельда на 3 роки та відібрав усім їм громадянські права на 10 літ.

Львівський окружний суд покарав 6-літньою вязницею за приналежність до КПЗУ і кольпортажу бібули Гриня Стецину з Камінки Волоської (Равщина).

У Луцьку покінчився процес проти членів КПЗУ, що виконували смертні присуди на некарних і непевних членів партії. Олексу Лупкевича засудили на 15 літ вязниці, Леоніда Бобкова та Івана Полончевського по 12 літ, Олександра Кіслого на 10 літ, Бориса Луцкевича на 4 роки.

—o—

З кіна.

Кіно „Атлантік": „Плинне золото".

Фільма з життя американських фармерів у Пенсильванії ще з тих часів, коли там не найшли нафти. Один із перших піонірів нафтового промислу — молода, енергійна людина, находить на своєму грунті нафту, завдяки невсипущій енергії. Коли королі залізного промислу хотять його знищити, він починає з ними воювати чесною працею, заохотивши до цієї боротьби бідних чесних фармерів. Поруч цієї боротьби йде рівнобіжно друга — за серце жінки, в якій він закохався. Жінка молодого фармера, колишня співачка малого мандрівного цирку. Їх знайомість відбувається серед романтичних обставин, хоч дуже природних для звичаїв Пенсильванії. На тлі дикої природи і серед боротьби за нафту двічі появиться мандрівний цирк. Фільма дає багато емоції тим, що люблять сцени бійок і картини сильних пристрастей. У головних ролях Рандольф Сміт та Ірена Дан.

Кіно Химера: „Трукса".

Це фільма німецької продукції, яку м. і. висвітлювали на міжнародній фільмовій виставі у Венеції. Трукса — це імя славного линволаза, що був передовою атракцією усіх цирків Америки та Европи. Ми бачили вже чимало фільм циркового змісту, проте „Трукса" — це спроба зладити таку фільму справді по мистецьки. Увесь конфлікт, доречі: дуже цікавий, переведений зручно й увесь час держить глядача у напрузі. Крім цього слід відмітити дуже виразну знимку та добру дикцію акторів. Фільма виведена теж дуже дбайливо. Головну жіночу ролю грає гарна жінка, Ля Яна, а одну з чоловічих роль Рудольф Кляйн Родж. (ет.)

З листів до Редакції.

Львів, 10. жовтня 1937 р.

Високоповажаний Пане Редакторе!

Промовляючи як оборонець у дні 26. серпня ц. р. в Окружному Суді в Луцьку, згадав я м. і. психічне заломання в тракті доходжень одного з обвинувачених п. Василя Савича. Як опісля виявилося, дехто зрозумів мої слова так, нібито я закинув п. Савичеві, що він був на службі поліції, чого я не сказав, бо й не було для того ніякої підстави. П. Савичеві сталася кривда тим тяжча, що він перебуває у вязниці і не може сам боронитись. Уважаючи повище вияснення за свій обовязок, прошу Вас, Вельми Шановний Пане Редакторе, ласкаво помістити його у Вашому хвальному часописі, щоб дійшло воно до відома заінтересованого справою громадянства. З високою пошаною

В. Старосольський.

Відозви й комунікати.

ТРЕТІЙ КУРС ГОСПОДИНСЬКИХ ІНСТРУКТОРОК „СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРЯ".

Потреба дальших фахових сил для господарської праці серед українського жіноцтва зростає і тому Краєве Господарське Товариство „Сільський Господар" у Львові уладжує в часі від 4. листопада 1937 р. до травня 1938 р. **Третій Курс Господинських Інструкторок.** Курс призначений для вишколу господинських інструкторок, які будуть працювати і в організації „Сільського Господаря" і в інших організаціях, що забажають скористати з вишколених „Сільським Господарем" фахових жіночих сил.

На курсі будуть викладати та практично переходити всі ті ділянки господарського та господинського знання, які конечні для праці на селі. Зокрема будуть викладати: домашнє та хатнє господарство (теорія та обширна практика), годівля домашніх тварин, городництво, садівництво, управа промислових та лічничих рослин, шовківництво, пасічництво та інші ділянки сільського господарства, шиття та крій, гігієна, праця у сільсько-господарських та інших організаціях, теорія і практика кооперації і т. д.

На курсі будуть викладати референтки т-ва „Сільський Господар", Ревізійного Союзу Українських Кооператив, Просвіти, Центросоюзу, Маслосоюзу та інших установ.

Кандидатки мусять мати обовязково середню освіту. Оплата за навчання 15 зол. місячно. При курсі буде кооперативна харчівня, у якій можна мати цілий харч та де обовязково всі курсанти мусять обідати. При курсі буде приміщення для кільканадцяти курсанток; за мешкання, опал, світло треба платити 10 зол. місячно. Число місць обмежене. Подання треба вносити найдальше до дня 25. жовтня ц. р. до Т-ва „Сільський Господар", Львів, Ринок 10.

За Товариство „Сільський Господар":
Мирон Луцький в. р., голова.

За Головну Секцію Господинь при Товаристві „Сільський Господар":
Олена Кисілевська в. р., голова.

Еміґраційні справи.

СПРАВА ЕМІГРАЦІЇ ДО КАНАДИ.

Еміграційний Синдикат повідомляє, що еміграція рільничих родин на поселення в Канаді в 1937 році вже покінчена. Контингент валют на показові квоти, що його польський уряд призначив на цей рік, цілковито вичерпаний.

Небаром зачнуться пертрактації в справі зорганізування виїзду родин до Канади у 1938 році. Висота контингенту залежна буде від становища канадійських і польських девізових влад.

ЕМІҐРАЦІЯ ДО БРАЗИЛІЇ.

Як відомо, бразилійський уряд цілковито припинив приїзди чужинців. У звязку з цим представник польського посольства інтервеніював у міністерстві закордонних справ Бразилії і там йому обіцяли, що до часу остаточного полагодження справи видавання віз бразилійський консуль у Варшаві дістав припоручення візувати пашпорти найближчих членів родини, які дістали „шамади" від свояків у Бразилії.

Під поняттям найближчого члена родини мін. зак. справ у Ріо буде уважати лише чоловіка, жінку та їх діти. Можливо, що у вийнякових випадках вдасться підтягнути під це поняття родичів і свояків.

Усі особи, що дістануть дозвіл мін. зак. справ у Бразилії, зачислять нормально до річного контингенту рільників, передбаченого для Польщі. Цей контингент у 1937 році дав 203 особи. Він полишилося небагато і в найближчому часі бразилійський консулят подасть їх точне число. На випадок вичерпання контингенту емігранти муситимуть чекати до чергового року.

Особи, що дістали „шамади" від свояків з Бразилії, повинні негайно зголоситися в найближчому відділі Еміграційного Синдикату.

ВИЇЗД НАРЕЧЕНИХ ДО КАНАДИ.

Видані в останньому часі канадійські приписи в значній мірі влегшили приїзд наречених до Канади. Одначе серед тієї категорії емігранток ствержено цілу низку зловживань, які потягнули за собою навіть

депортації. Між іншим ствердженно, що наречені, які приїхали до Канади, були в дійсности замужніми жінками і навіть матерями, що покинули чоловіків та дітей і покористувались паспортами, виданими на дівоче назвище. Інші після приїзду до Канади не хотіли вінчатись і тимсамим утратили право побуту в Канаді.

У таких випадках канадійська влада поступає з цілою безоглядністю, вважаючи, що її з розмислом ошукали. Були випадки депортації навіть по 5 роках побуту в Канаді.

ПОКАЗОВІ КВОТИ ДО АРҐЕНТИНИ.

Згідно з арт. 4. декрету президента арґентинської республики з 10. І. 1934 р. до голови рільничої родини, що має показову квоту 1.500 песів, можуть бути долучені: жінка, діти, родичі і малолітні свояки (поніжче 21 літ). Інші своляки або споріднені, що бажають їхати з родиною до Арґентини, мусять мати окремі показові квоти. Цей артикул відноситься не лише до рільничих родин, що виїзджають із власною показовою квотою, але також до родин, що їдуть на зорганізовані кольонії.

——o——

Дописи.

СТАНИСЛАВІВ.

Концерт М. Дуди. 5. п. м. виступив М. Дуда в салі „Сокола" з одним концертом враз з п. Дубрівною. Концерт не викликав великого зацікавлення. При фортепіяні проф. І. Свігуровичева.

Заг. Збори Філії „Просвіти" відбулись мин. неділі у великій салі „Сокола" в приявності 200 делегатів. До нового Виділу ввійшли: д-р Ю. Олесницький — голова і члени: проф. Даниш, м-р Кушнір, інж. Дутка, дир. Вісневський, проф. Павлусович, д-р Хмілевський; заступники проф. Целевич, пп. Кіндрат і Осталович. Контр. Комісія: дир. Швалюк, дир. Трач та інж. Пиндус.

Чайний вечір Т-ва „Зоря". Мин. неділі відбувся в домівці „Української Хати" чайний вечір, зорганізований рухливою секцією молоді „Зорі". Приємно завважити, що чайний вечір переведено в формі вечора дискусійного, порушуючи низку справ. Получене гармонійно в той спосіб приємне з пожиточним. Спосіб цей варто наслідувати й по інших товариствах.

Б. Л.

ПЕРЕМИШЛЯНИ.

Прощання д-ра Ф. Свістеля. Дня 29. VIII. ц. р. прощала Перемишлянщина свого довголітнього провідника, адв. д-ра Франца Свістеля. В тому дні зібралися в нововибудованій і гарно прибраній просторій салі Украінбанку представники цілого повіту, щоб висказати йому признання і подяку за довголітню безінтересовну працю. У виповненій делегатами пов. установ салі почав низку промов о. Ковч, як голова пов. політ. організацій, в імени цілого повіту. Він пригадав, що Перемишлянщина була перед війною доменою Глібовицьких та Маркових і той дух покутував тут ще й по війні. Коли ж вона нині представляє собою національно свідомий повіт, і то повіт одностайний український, не розбитий на партії, то це є першою і головною заслугою праці д-ра Свістеля. Тим більша його тут заслуга, що ту реорганізацію зміг він перевести в тяжкім повоєннім лихолітті, серед дезорганізації української суспільности, в часах, як у наші села вдиралися прерізні злі духи, що хотіли жирувати на нашому заломанні, яке було наслідком національної катастрофи. Адв. д-р Свістель зумів у тих тяжких часах розбудити суспільність до нового життя, зумів показати новий шлях і тим шляхом повести, стоячи все в перших рядах працівників та світити прикладом відваги і самовідречення. За 17 літ побуту в Перемишлянах не зробив д-р Свістель ані одного такого ходу, який хоча би в найменшій мірі понизив наш національний престіж, або міг захитати довіря до проводу. І та його 17-літня праця саме тепер зачинає давати свої овочі: величава саля Украінбанку стоїть викінчена коштом 40.000 зол., придбаних ним як начальним директором у тяжких часах кризи. Філія „Просвіти", яка колись істнувала лише на папері, нині належить до перших у краю. А 46 споживчих і 10 кредитових кооператив у перемишлянському судовому повіті враз із повіт. складницею кооператив у Перемишлянах утвердились на його муравлиній праці. Вкінці, як уже дні його побуту між нами були почислені, зумів довести до закупна й уладження прекрасної реальности, яка має служити найважнішій і найпотрібнішій цілі, а саме на примішення лічниці, що має взяти у свої руки опіку над нашими найменшими і найбільш опущеними. Дальше промовляли голови всіх повіт. установ щирими й сердечними словами подяки і жалю, бо кожна з тих установ зазнала його опіки; як д-р С. не був її основником або головою, то хоч відновником і моральним провідником. Але найбільше враження зробила делегація селян, що гремільно приступили до нього й устами свого сеніора сивоголового п. Нудика з Унева зі сльозами в очах висказали прості та щирі слова подяки за провід і сміливу оборону їх селянських та культурно-національних інтересів. При цій нагоді представники Філії „Просвіти" вручили свому довголітньому голові на спомин люксусове видання творів Т. Шевченка, а представники інших установ деклярували з тої нагоди 100 зол., які д-р Свістель призначив на актуальну під цю пору в Перемишлянах ціль: на місцеву захоронку. Надзірна Рада Украінбанку уфундувала гарний портрет д-ра Свістеля, що його завішено побіч портрету основника тої установи, нинішнього директора Зембанку п. В. Сінгалевича.

Учасник.

ВІДГУКИ ДНЯ.

Під прапором св. Евстахія.

За моїх дуже молодих літ мисливська жилка була досить рідка в людськім організмі. Десь хтось її мав, а ще менше людей її виявляло. Мисливий — це був трохи спортовець, а більше дивак, що мав таку собі нешкідливу манію. Хоч дістати карту на зброю було тільки що плюнути, хоч полювати без карти було так само легко, то люди не горнулися під прапор св. Евстахія.

За моїх середньо молодих літ цілий світ перемінився на ловців. Молоді і старі взялися за зброю і полювали цілих шість років, що правда не на заяців, диків, чи оленів, а на двоногого звіра — на гомосапіенса. Уладжували лови одинцем „на витолок" і збірні з нагінкою. Стріляли до сидячих і в бігу, а все те робили без спеціяльних карт на зброю, тільки на підставі поголовного зазиву на облаву.

Скінчилася війна, стріляючий народ розсипався по домах і здавалося мисливство знову вернеться в передвоєнне вузьке русло.

І справді! Нині мисливих нема більше як перед війною, а може їх навіть менше. Зате завзятущих стрільців, власників карт на зброю і ентузіястів вигублення звірини по наших полях та лісах — тьма тьменна. Вистане в суботу стати собі при вході на головний двірець. Кожний трамвай висипає на тротуар цілі стоси озброєних від ніг до голови приклонників Немрода, що вибираються на лови. На їхніх капелюхах повівають величезні квачі з кінського хвоста, що імітують щітину з дика, або стирчить ціла вязанка усяких пер від домашнього качура до пантарки включно. На плечах у них англійські рушниці, за поясом сотки набоїв, а в серці жажда куропатвячих, заячих чи цапячих трупів. Їм байдуже де, з ким і коли, їм не в голові нащо і пощо, аби як найбільше і як найскорше. Вони не знають ні не люблять природи, вони не відчувають її краси, вони не полюють, вони стріляють. І на жаль дуже часто стріляють добре. Кажу на жаль, бо при гіршім стрілянні моглиб себе з часом винищити. А так — живуть і множаться.

Від половини жовтня починається головний ловецький сезон. Поклонники св. Евстахія! Не будьте ви подібні до отої мисливської язви, що під неділю розлазиться по ловищах Галичини і теребить що на очі попаде. Памятайте святі засади ловецтва: спорт, товариство і серце. Для спорту вибираємось, для товариства полюємо, а з серцем стріляємо!

„Много стріч"! — вам усім. Але як буде забагато — більше радійте, менше стріляйте, а будете мати велику заслугу перед св. Евстахієм. Хоч може несвідомі люди посміються з вас, та Покровитель звірини ні. Він вам у своїй книзі, в відповідній рубриці напише почесне слово: „мисливий".

А це нині так само рідкий титул, як слово „людина".

Галактіон Чіпка.

РУДКИ.

Збори інтелігенції. В Рудках відбулися 7. жовтня ц. р. збори інтелігенції від 3. год. попол. до 8.30 веч. На ці збори прибув посол д-р Ст. Витвицький, 10 позамісцевих священиків (деякі з жінками), кількох учителів та з малими виїмками вся місцева інтелігенція обох полів. Мав бути перегляд дорібку в останніх роках і сконсолідування своїх сил до дальшої праці. Збори відкрив о. Юрій Кміт, голова філії „Просвіти" в Рудках, котрий і дальше зборами проводив. Перший реферат звідомлення з діяльности Повітового Комітету УНДО мав виголосити голова о. Гадзевич, рудецький парох. На жаль, він не явився. Адвокат д-р Климишин як заступник голови філії „Просвіти" здав звідомлення з розвою того товариства. Коли перед кількома роками мала філія лиш кільканацятьох членів і кілька читалень, то тепер у рудецькім судовім повіті має 26 читалень, півтора сотки членів і понад 500 зол. готівки. При помочі ПСК і Р. М. філія удержує з Р. Ш. люстратора, що є 20 днів у місяці в дорозі по читальних; крім того члени філіяльного виділу їздили на загальні збори й різні імпрези. Рада філії була змушена завісити в двох читальних виділи через ворожий їх підхід до української нац. справи, але конфлікт поладнано позитивно. Через недомагання голови кружка „Рідної Школи" лікаря д-ра Керничного здавав звіт з діяльности Р. Ш. д-р Залуцький, місц. адвокат. Найважніше в цьому році було заложення 14 дитячих садків, що їх д-р Керничний обїздив і доглядав під оглядом гігієнічно-санітарним. Люстратор пильнував кружків, котрі уладили кількадесять імпрез, як концерти в честь Шевченка, Франка, Шашкевича й ін. У 1928 р. прийшов до Рудок з доручення централі МС, п. Гринь Лесюк і взявся до організації молочарства. Ішло це тяжко, бо сільські молочарі звикли були продавати масло жидам і з цього мали особисті користи. Невсипучою працею п. Лесюка при енергійній підтримці централі МС. удалося зліквідувати дикі молочарні, з котрих деякі належали навіть до жидів і заложити Районову Молочарню в Рудках. На жаль, дика Р. М. в Загірю під проводом знаного „кооператора" Юрка Пастернака порозумівалася (в часі, коли вийшов закон про молочарні) з польською молочарнею в Рудках, щоб тут була лиш польська Р. М., а в Загірю українська. В тій цілі п. Ю. Пастернак позакладав був проти наших (себто Р. М. в Рудках) збірень свої збірні і він їх з великими стратами. Напр. у Волові Дол. для 3 членів він збірню два роки і в цей спосіб так підкопав свою Р. М., що вона мусить ліквідуватися з великою стратою для своїх членів. Р. М. в Рудках купила за 14.500 зол. мурований дім і тепер коштом 7.000 зол. його адаптує, а крім того при помочі РСУК, здається, мусітиме рятувати Р. М. в Загірю, котра вже висилає небагато своєї сметани до Рудок. Що значить мати партикулярний чи свій інтерес у народній роботі, свідчить Загіря, котре під проводом Ю. Пастернака всі свої установи, як млин, кооперативу споживчу, бетонярню й ін., довело до упадку. П. Лесюк, як голова філії „Сільського Господаря", складав звідомлення з діяльности цієї установи, який доповнив інж.-агрономом філії п. Гуляй. Філія робить буджетом у сумі 5.000 зол., удержує інж.-агронома, референта для вишколу молоді і дві жіночі сили для організації жіноцтва. Це самі фахові сили, що відбули господинські курси „Сіль. Госп." у Львові і з великою посвятою трудяться для добра свого народу. Філію удержує, крім членських вкладок ПСК сумою 100 зол. і Р. М. сумою 80 зол. місячно. Завдяки старості п. Сарненькому Повітовий Виділ в Рудках помагає філії значною субвенцією. Та найбільше імпонує своїм розвоєм Повіт. Союз Кооператив у Рудках. Коли давніше ПСК дігосподарився був до 23.002 зол. страт і крім того кілька тисяч зол. довгу, коли його оборот упав був до 65.000 зол. річно, коли сільські кооперативи купували товар по жидах, а їх члени управ давали кольосальні борги і попросту розкрадали майно кооператив, то відколи прийшов до Рудок п. Павло Іванів і став начальним директором ПСК, справа взяла зовсім інший оборот. П. Іванів сплатив страти і довги ПСК, підніс оборот до пів міліона (не забуваймо, що ПСК в Рудках обслуговує всього двацятькілька кооператив!), знизив зарібки з 17 відсотків (!) на кілька відсотків нижче, як у жидів і тому не дивниця, що кооперативи закуповують на 100 відсотків свої товари в ПСК. П. Іванів з ревізором п. Головеєм учили, як вести кооперативи, добирали відповідних людей, санували всі кооперативи (крім двох), що вже купують і продають лиш за готівку. Управа ПСК диктує ціни яєць так, що не оплатиться привозити яйця з села до міста, бо в своїй кооперативі так платять, як у місті. Ціна яєць пішла так в гору, що селяни Самбірщини привозили яйця до Рудок. ПСК зачав у м. р. скуповувати збіже, і знову давав ціни вищі, як у Самборі, тому селяни, що давніше везли своє збіже до Самбора, бо там було на 1—2 зол. дорожче, тепер везуть його до ПСК в Рудках. Р. М. помогла до того, бо дала свій дім на зсип збіжжа, а тепер вже управа ПСК закупила дім з площею при головній дорозі, де на другий рік побудує свій шпихлір. Дотепер закуплено понад 20 вагонів збіжжа. Директор Іванів, бувший старшина Гал. Армії, може й гостро взявся до санації, казав людям в очі правду і через це наразив собі кількох священиків, але зате потрафив узяти все селянство, бо поступав чесно, знав пошанувати і духовенство і інтелігенцію світську і селян. Як можна було мовчати

коли один священник, член управи кооператива, заказав брати товар у ПСК та велів купувати у жида, або заказав доставляти сметану до нашої Р. М.! Чому мав він не витягнути управам двох кооператив, що поборгувати своїм парохам товарів на 700 зол. і навіть на 2.000 зол.! Дуже сумно випав звіт кред. кооператива „Нар. Дім“. Деякі управи свідомо робили на шкоду кооперативи: давали кредити за могорич селянам, про котрих знали, що не всілі будуть довгу віддати і навіть опісля не стягали цих довгів. Фальшували підписи на векслях або свої або Богу духа винних селян. Довели Н. Д. до цілковитого банкротства. Прийшов до Рудок на пароха о. Гадзевич, знаний діяч з Нового Санча і Дрогобича. Всі втішилися, що маємо такого чоловіка. Віддали йому деякі ділянки нац. роботи, між іншим і „Нар. Дім“. Вибрано дирекцію в особах о. Гадзевича, д-ра Гайдучка, адвоката і п. Химика, емер скарбового урядовця. Та й вони нічого не зробили, хіба перенесли своє бюро до жидівського дому за чиншом 15 зол. місячно „щоб мати спокій“. Тимчасом довжники довгів не сплачували, а Акцептаційний Банк відкинув кілька внесків на конверзію довгів, бо за пізно їх внесено. Треба було каминицю Н. Дому продати. І знову дир. Іванів відважився при помочі РСУК і Централбанку, всупереч переконам одного члена управи Н. Д. каминицю для ПСК купити. Є надія, що нововибрана управа Н. Д. при поправі господарського положення вирятує Н. Д. від банкротства. А ПСК вже остільки сплатив каминицю, що лишилося до сплати всього щось понад 9.000 зол. довгу. — По цих звідомленнях виголосив довшу промову пос. д-р Вербицький, що взивав до дальшої праці і консолідації всіх національних елементів. По короткій дискусії принято резолюції (поставлені о. Гулем) та вложено подяку управам усіх повітових установ, зокрема дир. Івановому за їх корисну й успішну працю.

Нові книжки й журн али.

ЖУРНАЛИ.

КООПЕРАТИВНА РЕСПУБЛИКА, економ.-усусп. місячник. Львів, жовтень 1937. Р. X. Ч. 10. Зміст: На окраях днів. — В. Іванис: Текстильна промисловість в УССР та на північному Кавказі. — Б. Іваницький: Деревна господарка Европи. — П. Панченко: Місцеві кооперативи в ролі гуртівень. — І. Ольховий: Організаційні справи української кредитової кооперації — К. К.. Що нового в кооперативному світі. — Хроніка. — Серед книг. — З господарського життя. — Додаток: Володимир Січинський: Нарис з історії української промисловости.

УКРАЇНСЬКЕ ЮНАЦТВО. Львів, жовтень 1937. Р. V. Ч. 10.

УЧИТЕЛЬСЬКИЙ ГОЛОС. Мукачево, вересень 1937. Р. VIII. Ч. 9.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Великий Театр:

Пятниця 15. X. год. 3. попол. „Король волоцюг“; год. 8. веч. „Легенда“.

Субота 16. X. год. 8. веч. „Король волоцюг“.

Театр Ріжнородностей:

Пятниця 15. X. год. 8. веч. „Де чорт не може“.

Субота 16. X. год. 8. веч. Мадярська Оркестра Циганських Хлопців.

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича:

ЖУКІВ:
15. X. Ордена.
16. X. Шаріка.
17. X. Вій.

ЛУТЯТИНЦІ:
17. X. год. 3. попол. Шаржа.

РОГАТИН:
18. X. Під куратолею.
19. X. Отаман Пісня.
20. X. Шалапут.
21. X. Довбуш.

З Рогатина їде театр до Бережан.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

ЯВОРІВ:
15. X. Воскресення.
16. X. Гимн нужди.
17. X. Ніч під Івана Купала.

СУДОВА ВИШНЯ:
18. X. Хмара.
19. X. Маруся Богуславка.

ФОТОПЛЯСТІКОН:

(пл. Марійська 5).

„Дальматія: Рагуза, Спаліто, Трстено“.

КІНА.

АПОЛЬО: „Зоряна ескадра“.

АТЛЯНТІК: „Плинне золото“ з [illegible] лою Дувне і Доротою Ламур.

ВАНДА: „Тайна бригада“, „Любовні несподіванки“.

ГРАЖИНА: „Шлях до Рю“.

ЕВРОПА: „Пропащий овид“.

КАСІНО: „Капітан Тейльор“.

КОПЕРНИК: „Знахор“ на осн. повісти Долеги-Мостовича.

МАРУСЕНЬКА: „Весельчак“.

МЕТРО: „Під двома прапорами“ і кольорові додатки.

МІРАЖ: „Маерлінг“.

МУЗА: „Місячна соната“.

ПАКС: „Непереможний Бід“.

ПАЛЯС: „Моя панна мама“.

РІЯЛЬТО: „Бен Гур“ з Рам. Новаром.

РАЙ: „Нестерпна дівчина“ комедія.

СВІТ: „Генерал Сутер“ і „Білий янгол“.

СТИЛЕВЕ: „Малий чародій“ і ревія.

ТОН: „Підводний човен ч. 9“.

УТІХА: „Простак“ і ревія.

ХИМЕРА: „Трукса“.

РАДІО.

Пятниця, 15. жовтня 1937.

6.15—1.00 Ран. авд., 11.15 У шкільній кооперативі, 11.40 Ева Турнер співає, гр. пл., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Музика з пл., Полудн. денник, Летунство, 13.45 Сусп. гутірка, 13.50 Музика з пл., 14.45 Львівське летунство, 14.55 Біржа, 15.00 Ольбрахтові лицарі, Музика з пл., 15.20 Біжучі вістки, 15.30 Госп. вістки, 15.45 „Круж“ опов. для дітей, 16.00 Гутірка з хорими, 16.15 Сальон. музика, 16.50, 19.50 Гутірка, 17.00 Відпочинкові табори для прац. молоді в Австрії., 17.15 Легкі Брамсові твори на 4 руки, 17.50 Огляд видань, 18.00, 18.50 Спорт, 18.10 Турист. інформатор, 18.15 Ґітарове тріо, 18.30, 18.55 Програма на завтра, 18.35 Старі й молоді, 19.00 Театр Уяви: „Льогіка серця“ ком. Флера, 19.35 Спів, форт., 20.00 Калейдоскоп, розр. муз. авд. Й. Моріс сопр., Беньковський тенор, віол., два форт., 20.45 Веч. денник, 21.00 Концерт симф. орх., Бандровська-Турська спів, форт., 22.50 Ост. вістки, 23.00 Танк. музика з плит.

Субота, 16. жовтня 1937.

6.15—8.00 Ран. авд., 11.15 Співаймо пісеньки, авд. для шкіл, 11.40 Грає Єгуді Менугін, пл., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Орх. мандолиністів, Полудн. денник, Веселе полудне, Пісеньки, 13.45 Концерт бажань, 15.20 Техн. скринька, 15.30 Госп. вістки, 15.45 Театр Уяви для дітей: В пустині та пущі, 16.15 Концерт орх. мандолиністів (у прогр. Прісовський: Українська шумка), 16.50, 18.35, 19.50 Гутірка, 17.00 Фейл.: Немодні сильветки, 17.15 Від Атен до Байрайту (мигупні з іст. опери): сопр., тенор, 17.50 Наша програма, 18.00, 19.50 Спорт, 18.10 Камер. концерт, форт., скрипка, 18.30, 18.55 Програма на завтра, 18.35 Для села: Що ти приобіцяв, додержи; Актуальна хліб. гутірка, 19.00 Снуються нитки бабиного літа (рецитації і пісеньки для дітей); Полюся, словно-муз. авд., 20.00 Танки та пісні Ад. Вронського, орх., спів, 20.45 Веч. денник, 21.00 Концерт із участю Кепури (трансм. з Парижа), 22.50 Ост. вістки, 23.00 Танк. музика з пл.; у перерві в год. 23.10 „Зрада“ скеч.

Пятниця, 15. жовтня 1937.

БЕРЛІН 17.00 Камер. концерт, 20.10, 21.00 Вес. вечір, БІЛГОРОД 21.00 Нар. пісні, БУДАПЕШТ 12.05 Концерт військової орх., 18.40 Спів, 18.00 Форт., 19.00 Мадярські народні пісні в супр. орх., ВІДЕНЬ 16.55 Для дітей, 22.20, 23.00 Комп. конц. Франкенштайна, ДАЯТШЛЯНДЗЕНДЕР 15.15 Дитячі пісні, 16.00 Розр. музика, 19.10, 20.00 Концерт фільг., КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття, МІЛЯНО 20.40 Розр. музика, 21.00 Комедія, 22.15 Орг. музика, ПРАГА 16.45 Варіації на скр., віол. і форт., 20.55 Фібіхові твори, орх. концерт, РАДІО ПАРІ 18.45 Форт., 20.00, 20.45 Спів, 20.30 Вок. квартет, РИМ 18.50, 20.40 Розр. музика, 21.00, 23.00 „Алькасіно е Ніколета“ музика Барбієрія, 22.15 Концерт дутої орх.

Субота, 16. жовтня 1937.

БЕРЛІН 19.10 Розр. музика, 21.00 Концерт дутої орх., БІЛГОРОД 20.00, 21.00, 22.00 „Барон Тренк“ оп. Альбініся, БУДАПЕШТ 12.05 Спів, 17.35, 18.00 Циг. музика, 20.00, 21.00 „Сон літньої ночі“ оп. Мендельзона, 22.30 Концерт оп. орх., ВІДЕНЬ 13.10 Славянська музика, 17.55 Нар. пісеньки, 19.25, 20.00 Весела музич. авд., 21.05 „У 75-ліття народин Завера“ симф. концерт, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 14.00, 16.00 Музика, 19.10 Пісні, марші, 22.30 Флєт, фортепіян, КОШИЦІ 13.30, 18.00 Для Закарпаття, МІЛЯНО 19.40 Легка музика, 21.00 Орх. концерт, 22.00 Камер. концерт, 22.30 Хори, ПРАГА Фібіхові твори, орх. концерт, РАДІО ПАРІ 20.10 Пісні, 20.40 Діяльог, 20.45 Вок. дуети, 21.30, 22.00 Концерт орх. і солістів, РИМ 17.15 Танк. музика, 21.00, 22.00 „Циганка“ оп. Легара.

БІРЖА.

Львів, 14. жовтня 1937.

Гроші.

Купно-продажа: Бельги бельг. 89·58, 89·15, Доляри американські 5.29·50, 5.27·00, доляри канад. 5.29·50—5.27·00, Фльорени гол. 293·77—292·03, Франки фр. 18·00—17·50, Франки швайцарські 122.20—121.40, Фунти англ. 26·34—26·18, Гульдени данц. 100·20—99·80, Корони ч. 17·90—17·00, Кор. дан. 117·54—116·70 Кор. норв. 132·33—131·35, Корони шв. 135·78—134·80, Ліри, італ. 23·00—22·40, Марки фінлянд. 11·64—11·20, Марки нім. 125·00 — 119·00, Шилінги австр. 98·00—97·00, Тель Авів 26·20—25·90, Марки нім. срібні 132·00 — 127·00

Акції.

4 і пів проц. внутр. 55·50, 55·50 55·75, 4 поз. інв. 1 ем. непот., 2 ем. 68·75, серія 82·50, 5 залізн. 59·00, 4 прем. дол. 38·80, консол. 59·25, 59·75, 59·75, дві ост. др.

Папери.

Банк Польський 106·50 Цукор 35·25 Вугіль 24·75, 24·50, Лільпоп 52·50, Модженів 9·75, Островець 25·00, Габербуш 43·00,

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ“.

Львів, 14. жовтня 1937 р.

1 кг. масла десер. бльок. без оп.	2·95 зол.
1 кг. масла бочков. вкл. з опак.	3·00 зол.
1 кг. масла експ. вкл. з опак.	3·00 зол.
молоко	15—16 сот.
яйця (копа)	4·45 зол.

Тенденція на масло зникова, на молоко та яйця вдержана.

ОПОВІСТКИ.

Замісць вінця на могилу бл. п. М. Корчинського зложили Параскева і Микола Багриновські, Рівне, зол. 10.— на фонд допомоги академічній молоді.

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО“.

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень . . . зол. 0,35
1 мм. одношпальтовий в тексті і новинках . зол. 0.60
1 мм. одношпальтовий на першій сторінці . зол. 0.80

Дрібні оголошення від слова:
матримоніяльні і приват. кореспонденція по зол. 0.15
купно, продаж, винаєм і т. п. . . . . зол. 0.10
шукаючі праці . . . . . зол. 0.05
слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1 . . . . . зол. 480.—
Остання сторінка 1/2 . . . . . зол. 250.—
Остання сторінка 1/4 . . . . . зол. 130.—
Остання сторінка 1/8 . . . . . зол. 70.—

За редакцію відповідає Олександер Костик. [illegible] Видавнича Спілка „Діло“. З друкарні Вид. Спілки „Діло“. Львів. Ринок 10.